Finanse samorządów miejskich w opinii mieszkańców 12 miast Unii Metropolii Polskich

Raport z badania

UNIA METROPOLII POLSKICH
IM. PAWŁA ADAMOWICZA

1. **Informacje o badaniu** 3

2. **Podsumowanie wyników badania** 5

3. **Rekomendacje** 15

4. **Wyniki badania** 20

    1. Wiedza na temat finansów miejskich 21

    2. Świadomość źródeł finansowania oraz dziedzin finansowanych przez miasto 39

    3. Opinie na temat różnych aspektów finansów miejskich 48

5. **Informacje o respondentach** 71

Informacje o badaniu

UNIA METROPOLII POLSKICH
IM. PAWŁA ADAMOWICZA

Główne cele badania

- Sprawdzenie, jakie jest zainteresowanie tematyką finansów miejskich wśród mieszkańców 12 największych miast;
- Ustalenie poziomu wiedzy mieszkańców na temat źródeł finansowania budżetu miasta;
- Określenie świadomości mieszańców, jakie obszary funkcjonowania miasta są finansowe z budżetów miejskich;
- Poznanie opinii mieszkańców na wybrane tematy związane z finansami miejskimi, w tym m.in. działań władz miejskich, komunikacji na ten temat, akceptacji droższych rozwiązań ekologicznych, wsparcia ze strony rządu budżetów miejskich, itd.;
- Ocena przejęcia przez rząd niektórych samorządowych kompetencji i decyzji finansowych

Próba

Badanie zostało przeprowadzone w dwóch etapach: ilościowym i jakościowym

Badanie ilościowe zrealizowane wśród dorosłych mieszkańców (wiek 18 lat +) dwunastu największych miast Polski tworzących Unię Metropolii Polskich. Próba była reprezentatywna dla każdego miasta z uwagi na płeć i wiek

Badanie przeprowadzono w 12 miastach Warszawa, Kraków, Łódź, Wrocław, Poznań, Gdańsk, Szczecin, Lublin, Bydgoszcz, Białystok, Katowice i Rzeszów.

W każdym mieście odbyło się po 400 wywiadów, a w całym badaniu wzięło udział 4800 osób

realizacja: **24.05-12.06 2023**

Badanie jakościowe zrealizowano w dwóch grupach wiekowych: 25-34 lata (młodsi) i 50-59 lat (starsi), po jednym FGI z daną grupą w każdym mieście. Łączne odbyły się 24 FGI online, po 2 w danym mieście z jego mieszkańcami. Każdorazowo liczba uczestników FGI wyniosła 6 osób, w tym 50% kobiet i 50% mężczyzn. Dobór respondentów uwzględniał średni lub wysoki poziom aktywności obywatelskiej określany poprzez: udział w ostatnich wyborach samorządowych, głosowanie w Budżecie obywatelskim, zgłaszanie projektów do BO, doświadczenie z urzędami, załatwienie sprawy w urzędzie miasta, dzielnicy w ostatnim roku, udział w konsultacjach społecznych, zgłaszanie uwag do projektów miejskich

realizacja: **czerwiec-lipiec 2023**

Technika

Badanie ilościowe
Standaryzowany wywiad kwestionariuszowy zrealizowany techniką wywiadów telefonicznych CATI

Różnice istotne statystycznie testowane na poziomie 95%.

Badanie jakościowe
Zogniskowany wywiad grupowy (FGI) online

Podsumowanie wyników badania

- **Zainteresowanie finansami miasta nie jest duże** - większość mieszkańców (69%) interesuje się nimi sporadycznie, a tylko 11% szuka ich systematycznie, najczęściej czerpiąc wiedzę na ten temat **z mediów tradycyjnych** (55%). Jednocześnie 32% badanych **chce otrzymywać więcej informacji na temat finansów miasta.** Preferowanym kanałem kontaktu jest **strona internetowa UM** (lub strona dedykowana finansom miejskim), **miejskie media społecznościowe** oraz **przestrzeń miejska** (bilbordy, przystanki komunikacji miejskiej i sama komunikacja – autobusy oraz tramwaje). Warto zwrócić przy tym uwagę, że młodsi badani (25-34 l.) preferowali kanały digitalowe, a starsi (50-59 l.) reklamę umieszczoną w przestrzeni miejskiej.

- **Nie ma jasnej opinii, kto byłby najbardziej wiarygodnym informatorem na temat finansów miasta**. Relatywnie najwięcej głosów pada na **analityka ekonomicznego** (22%) lub **dziennikarza / komentatora ekonomicznego** (21%), co wynika z ich postrzeganej niezależności politycznej. Z urzędu miasta mógłby być **prezydent** (17%), ewentualnie **skarbnik** (14%), ale to wymagałoby działań budujących świadomość istnienia i roli tego stanowiska.

- **Wiedza na temat źródeł finansów miejskich jest ograniczona** i w powszechnym mniemaniu **sprowadza się do wpływów z podatków PIT i CIT** (80% wymienione spontanicznie). Kolejne wskazania to **dotacje, subwencje z budżetu państwa czy rządu** - wymienia je 45% badanych, a **dotacje ze środków Unii Europejskiej** - 36%.

- **Podobnie jest z wiedzą dotyczącą obszarów finansowanych przez miasto**. Po pierwsze, czołowe spontaniczne wypowiedzi są na dużo niższym poziomie (41-46%), a po drugie, sprowadzają się głównie do trzech obszarów: **transportu i komunikacji miejskiej, edukacji i nauki oraz remontów, budowy dróg i oświetlenia**, czyli takich dziedzin, z którymi mieszkańcy mają styczność na co dzień – mieszkańcy dostrzegają w tych obszarach zarówno problemy jak i zmiany na lepsze.

Główne wnioski (2 z 2)

- Większość mieszkańców uważa, że samorządy mają **niewystarczającą ilość środków** na sfinansowanie swoich zadań (71%) a **przejęcie przez rząd** niektórych samorządowych kompetencji i decyzji finansowych **jest niekorzystne dla miast** (68%).
- Za tym idzie powszechne przekonanie, że samorządy powinny na swoje zadania **otrzymywać więcej pieniędzy** z ogólnej puli podatków, które wpływają do budżetu państwa (72%).
- Mieszkańcy wykazują się **wstrzemięźliwością** w gotowości **ponoszenia wyższych opłat za komunikację miejską** w zamian za inwestycje w bardziej nowoczesne pojazdy (41%).
- Jednocześnie mieszkańcy nie podzielają opinii o **ważności rozliczania PIT-u** w miejscu zamieszkania (za jest tylko 18%) i nie są przekonani o **uczciwości i przejrzystości władz miejskich** w gospodarowaniu finansami z budżetu (pozytywnie tylko 18%) oraz **nie akceptują droższych rozwiązań ekologicznych** przy podejmowaniu przez miasto decyzji inwestycyjnych (za tylko 15%).

UNIA METROPOLII POLSKICH
IM. PAWŁA ADAMOWICZA

1 2 3 4 5 6 7

Zainteresowanie finansami miasta oraz źródła wiedzy

- **Zainteresowanie finansami** miasta nie jest duże. Większość (69%) interesuje się nimi sporadycznie, przy okazji różnych sytuacji. Niezależnie od miasta wyłącznie **11% śledzi lub samodzielnie szuka informacji na ten temat**. Na przeciwległym biegunie jest niemal dwukrotnie więcej osób (20%), które w ogóle nie interesują się finansami swojego miasta. Wynika to po pierwsze z przekonania o tym, że **taka wiedza nic nie zmieni** (bo decyzje zapadają bez udziału mieszkańców) a po drugie, **nie jest to temat ważny** z punktu widzenia innych, codziennych priorytetów.
- Najwięcej osób spośród interesujących się finansami miasta (55%) czerpie wiedzę na ten temat z **mediów tradycyjnych**. Na dwóch kolejnych miejscach z niemal identycznym odsetkiem wskazań plasują się: **portale internetowe** (fora dyskusyjne, portale finansowe, portale informacyjne) oraz **strona internetowa urzędu miasta** lub BIP względnie sprawozdania finansowe – odpowiednio 45% i 43%. O ile w przypadku mediów tradycyjnych to pozyskiwanie informacji ma raczej **bierny charakter** (informacje zwykle docierają same), o tyle w przypadku mediów internetowych jest to **aktywne, zaangażowane poszukiwanie**.
- Z **mediów społecznościowych** miasta korzysta w tym zakresie **19% badanych**, a z niemiejskich mediów społecznościowych równie liczna grupa osób (18%). Oba te kanały wydają się **ważnym źródłem informacji**, choć niekoniecznie kojarzącym się wprost z finansami.
- Najmniej osób czerpie informacje **od rodziny czy znajomych** (13%), co tylko potwierdza powyższy wniosek, że temat finansów miasta nie jest ludziom bliski i mało kto o nim rozmawia w gronie znajomych czy najbliższych.

Zainteresowanie finansami miasta oraz źródła wiedzy

- W kwestii tego, kto może być **najbardziej wiarygodnym informatorem**, opinie są podzielone i nie ma wyraźnego lidera. Należy wybierać tutaj spośród **dziennikarza** lub **komentatora ekonomicznego**, **analityka ekonomicznego** lub **prezydenta miasta** – wskazania przekraczają nieznacznie 20% (w przypadku prezydenta – 17%). Jednakowoż badanie jakościowe wskazuje na to, że dla wielu osób prezydent nie jest w pełni wiarygodną osobą ze względu na różne uwarunkowania polityczne.
- Z tego punktu widzenia **najbardziej neutralny wydaje się skarbnik**, jednak jego głównym ograniczeniem jest anonimowość. Potwierdzają to wyniki części ilościowej projektu – zaledwie 14% wskazań, co prawdopodobnie wynika z tego, że jest to osoba nieznana szerokiemu ogółowi mieszkańców. Ale i tak wypada on lepiej niż radni miejscy (10%) czy wojewoda (4%). Nie ma większych różnic w opiniach na ten temat pomiędzy mieszkańcami poszczególnych metropolii.

Świadomość źródeł finansowania oraz dziedzin finansowanych przez miasto

- Powszechna jest wiedza (80% wymienia je spontanicznie), że źródłem finansów miejskich **są wpływy z podatków** . Trochę mniej niż połowa osób (45%) podaje **dotacje**, **subwencje z budżetu państwa**, rządu a kolejne 36% mówi o **dotacjach ze środków Unii Europejskiej**.
- Następne w kolejności **wpływy z opłat lokalnych**, **urzędowych**, **dochody z usług** podaje z pamięci 22% a listę spontanicznie wymienianych źródeł finansowania miasta zamykają dochody z majątku i inwestycji (12%).
- Wiedza na temat **obszarów, które miasto finansuje** nie jest imponująca. Najwięcej, bo 46% osób spontanicznie przywołuje w tym kontekście **transport, komunikację miejską**, 44% **edukację i naukę** (szkoły, przedszkola) a 41% **drogi**, **oświetlenia, remonty dróg**.
- W następnej kolejności z poziomem wypowiedzi rzędu 21-26% pojawiają się **kultura** (np. teatry, muzea) oraz **zieleń, środowisko**, **zwierzęta**. Na kolejnych miejscach znajdują się **usługi społeczne** (opieka społeczna, **domy pomocy społecznej**, świadczenia **socjalne**) oraz **sport i rekreacja** (np. ośrodki sportowe, baseny, siłownie plenerowe) – po 15%. Pozostałe obszary wymieniane są przez nie więcej niż 11% pytanych mieszkańców.
- Podobnych obserwacji dostarcza badanie jakościowe. Wprawdzie respondenci potrafili spontanicznie wskazać wiele obszarów, na które miasto przeznacza środku z budżetu, natomiast uszeregowanie ich w jedną wspólną hierarchię (od największych, najbardziej kapitałochłonnych wydatków do tych najmniejszych) było nie lada wyzwaniem. Właściwie **wszystkie te wydatki wydają się duże**, a rozstrzyganie, który z nich jest większy, a który mniejszy przysparzało problemów.

Opinie na temat różnych aspektów finansów miejskich

- **Ważność rozliczania PIT-u w miejscu zamieszkania**: może zaskakiwać niska aprobata dla ważności rozliczania PIT-u w miejscu zamieszkania, bowiem 49% w ogóle się nie zgadza z taką opinią a 27% jest obojętna, podczas gdy 18% zgadza się z tym poglądem. Występują różnice pomiędzy miastami. Najbardziej „za" są mieszkańcy Gdańska, Białegostoku i Katowic (ponad 20%), a najwięcej osób „przeciw" jest w Krakowie, Łodzi, Wrocławiu i Poznaniu (ponad 50%).
- **Uczciwość i przejrzystość działań władz miejskich w gospodarowaniu finansami z budżetu**: opinie na ten temat często są negatywne, ponieważ 56% osób nie zgadza się z tym stwierdzeniem, a tylko 18% zgadza się co do uczciwości oraz przejrzystości działań władz miejskich w tym zakresie. Jednocześnie tyle samo osób (18%) nie przychyla się do żadnej opinii. Najwięcej osób mających pozytywne zdanie o działaniach władz miasta w tym zakresie spotyka się w Szczecinie (27%), a najwięcej osób nie żywiących takiego przekonania w Krakowie, Rzeszowie, Białymstoku i Poznaniu (co najmniej 60%).
- **Gotowość do ponoszenia wyższych opłat za komunikację miejską w zamian za inwestycje w bardziej nowoczesne pojazdy**: opinie są najbardziej spolaryzowane, bowiem 41% mieszkańców wszystkich miast zgadza się z tym poglądem, a 32% jest przeciwna. Największa gotowość cechuje mieszkańców Poznania (48%) a najmniejsza Rzeszowa i Białegostoku, odpowiednio 38% i 36%. Należy jednak pamiętać, że dla wielu osób obecne koszty życia są na tyle wysokie, że każda dodatkowa podwyżka będzie istotnym obciążeniem dla budżetu domowego.

Opinie na temat różnych aspektów finansów miejskich

- **Akceptacja droższych rozwiązań ekologicznych przy podejmowaniu przez miasto decyzji inwestycyjnych**: jest na najniższym poziomie aprobaty spośród omawianych aspektów (15%) przy jednoczesnym wysokim odsetku osób nastawionych negatywnie (55%), co zwłaszcza widać we Wrocławiu i Krakowie i Łodzi (co najmniej 60%). Tu głównym argumentem „za" jest przyszłość mieszkańców miasta i poprawa jakości życia w dłuższej perspektywie, z kolei główną barierę stanowią kolejne koszty, które w dobie inflacji są dla wielu osób nie do zaakceptowania.
- **Przejrzystość i zrozumiałość informowania przed władze miejskie o finansach miasta**: akceptację dla tej opinii wyraża najwięcej osób (48%) a nie podziela jej 29% badanych. Występują niewielkie różnice pomiędzy miastami, spośród których w Gdańsku, Katowicach, Poznaniu, Szczecinie i Wrocławiu jest relatywnie więcej osób zgadzających się (co najmniej 50%) a w Rzeszowie, Krakowie, Lublinie i Łodzi wyraźnie więcej osób o odmiennym zdaniu (co najmniej 30%).
- **Konieczność większego wsparcia przez rząd budżetu miasta**: panuje przekonanie (72%), że samorządy powinny na swoje zadania otrzymywać więcej pieniędzy z ogólnej puli podatków, które wpływają do budżetu państwa – istotnie statystycznie najwięcej głosów „za" odnotowano w Poznaniu i Warszawie (odpowiedni 78% i 77%).
- **Potrzeba otrzymywania więcej informacji na temat finansów miasta**: tutaj opinie są również mocno podzielone. Względna większość (40%) nie deklaruje takiej potrzeby, ale zauważalnie liczna grupa (32%) zgłasza taką chęć.
  Z badania jakościowego wynika, że dla mieszkańców kluczowy jest łatwy dostęp do informacji na temat finansów, natomiast stosunkowo niewiele osób deklarowało potrzebę aktywnego komunikowania tych kwestii przez miasto. Częściej taka chęć była widoczna wśród mieszkańców Gdańska i Bydgoszczy (odpowiednio 38% i 37%), a najrzadziej wśród mieszkańców Poznania, gdzie aż 46% osób deklarowało, że nie potrzebuje otrzymywać większej liczby informacji na temat finansów.

Postrzeganie własnej sytuacji materialnej

- Większość mieszkańców miast Unii Metropolii Polskich postrzega swoją sytuacją materialną jako **bardzo lub raczej dobrą** (47%) względnie średnią, znośną (44%). Źle lub bardzo źle swoją sytuacją materialną ocenia 8% mieszkańców. Istotnie częściej swoją **pozycję ekonomiczną lepiej oceniają** mieszkańcy **Warszawy, Gdańska i Krakowa**, podczas gdy w kategoriach przeciętnych wyrażają się o niej mieszkańcy Białegostoku i Bydgoszczy (po 50%). Ci ostatni istotnie częściej mówią o swojej sytuacji, że jest zła (12%).

Ocena przejęcia przez rząd niektórych samorządowych kompetencji i decyzji finansowych

- Przejście części kompetencji i decyzji finansowych, które dotychczas leżały w gestii samorządów, na poziom rządu spotyka się z przeważającą opinią, że jest to **niekorzystne dla samorządów** (69%), przy czym względna większość (42%) uważa tę zmianę za zdecydowanie niekorzystną a 27% raczej za niekorzystną. Głównym zarzutem jest tutaj brak zorientowania władz państwowych w sprawach lokalnych oraz obawa o polityczne koneksje, które mogą istotnie przekładać się na to, czy dany samorząd otrzyma dofinansowanie czy nie i jak wysokie ono będzie.
- Odmiennego zdania jest 23% mieszkańców metropolii, w podziale na 19% postrzegających zmiany za raczej korzystne a wyłącznie 4% za zdecydowanie korzystne. Zdania w tym temacie nie ma 9% osób. Traktowanie zmian jako niekorzystne dla samorządów częściej dotyczy mieszkańców Warszawy i Poznania (po 74%) a najrzadziej Białegostoku (61%), gdzie istotnie więcej jest osób myślących przeciwnie (31%).

Opinia na temat dysponowania przez samorządy wystarczającymi środkami finansowymi

- Zdanie na temat posiadania przez samorządy wystarczających środków, uwzględniwszy wszystkie źródła finansowania, na realizację swoich zadań jest jednoznaczne, bowiem 72% mieszkańców miast metropolitarnych uważa, że **władze miejskie nie mają odpowiedniego budżetu**, w tym 30% twierdzi, że miasto dysponuje zdecydowanie niewystarczającymi środkami a 42% raczej niewystarczającymi. Widać to przede wszystkim po **ciągnących się latami inwestycjach**, na które brakuje pieniędzy albo po inwestycjach, które są potrzebne, ale nie są realizowane lub są odkładane w czasie. **Wiele obszarów** (najczęściej kultura, sport i rekreacja oraz mieszkania komunalne) **jest niedofinansowanych**. W niektórych miastach widać też jak z roku na rok znikają rowery miejskie a parki niszczeją.
- Przeciwną opinię ma 23% osób, w tym 18% uważa, że samorządy mają raczej wystarczające środki a 5%, że pieniędzy zdecydowanie wystarcza. Zdania na ten temat nie ma 6% mieszkańców. **Opinie nie różnią mieszkańców**. Jedynie w Poznaniu zauważalnie więcej osób (71%) uważa, że miasto ma za mało środków na realizację swoich zadań (duży wpływ niekończących się remontów).

Rekomendacje

Przeprowadzone badania pokazało, **że świadomość mieszkańców na temat finansów miejskich jest bardzo niewielka**. Mało kto angażuje się w finansowe sprawy miasta i jest na bieżąco z tym, co się dzieje w tym obszarze. Taka obserwacja skłania do rekomendacji, że **miasta powinny postawić na edukację w tym zakresie**. Często ludzie nie wiedzą, w jakiej skali środków porusza się miasto, jakiego rzędu kwoty przeznacza się na poszczególne inwestycje i ile to stanowi w skali całego budżetu. W konsekwencji wiele informacji, z którymi się stykają niewiele im mówią, ponieważ nie są osadzone w szerszym kontekście.

Pierwszym krokiem powinno być budowanie świadomości i edukacja obywateli, żeby zrozumieli, jak działa obszar finansów miejskich oraz… aby zbudować w nich ciekawość, a może nawet potrzebę zainteresowania się tematem. Kwoty, którymi „obraca” miasto są dla wielu osób abstrakcyjne. Każda kwota wydaje się bardzo wysoka, ale właściwie nie wiadomo, czy jest ona wystarczająca i jak się ma do realnych potrzeb czy zobowiązań. Ważne jest, aby budować taką świadomość i **opowiadać o finansach miejskich w sposób zupełnie ludzki, zwyczajny przy okazji rozmaitych wydarzeń**. Jeśli stanie się to codziennością mieszkańców, jest szansa, że będą się w tym tematem bardziej interesować i angażować.

Mówiąc o zaangażowaniu, **warto na początku zacząć od najprostszych rzeczy**, które mogą przynieść najlepsze rezultaty, a mianowicie:

- → **skupiać się na tym, co najbardziej dotyczy mieszkańców** – na inwestycjach w ich najbliższej okolicy albo na inwestycjach miejskich, które przysłużą się wielu osobom
- → **budować komunikację językiem korzyści** – mieszkańcy mają poczucie, że jedyne, na co mają wpływ to Budżet Obywatelski, dlatego warto znaleźć inny powód do tego, aby zachęcić ich do zainteresowania się tematem, bo choć nie mają na niego wpływu, to on może przynieść im wiele dobrego

W związku z tym, że finanse miejskie nie są najbardziej priorytetową sprawą dla mieszkańców, trzeba przede wszystkim skupić się na tym, aby **jak najbardziej ułatwić im dostęp do informacji** o nich. Z tego punktu widzenia kluczowe wydaje się:

- **Stworzenie jednego miejsca w sieci** (dedykowana strona lub zakładka na stronie UM), w którym będą znajdować się wszystkie informacje na temat budżetu miasta – raporty, aktualności, uchwały
  - → *Istotne jest, aby to była strona internetowa sygnowana samorządem – takie strony mają największą wiarygodność*
- **Przygotowanie materiałów w formie raportu skróconego**, w którym będą zawarte tylko najważniejsze, bardziej ogólne informacje na temat finansów
  - → *Bardzo ważna jest przejrzysta, atrakcyjna wizualnie forma, wykorzystująca infografiki i zdjęcia, a nie wyłącznie liczby i tabele*
- **Przekierowanie do pełnego projektu uchwały**, dla wyjątkowo dociekliwych mieszkańców
- Warto też uwzględnić **możliwość filtrowania informacji po dzielnicach** (albo **tagowania artykułów**), aby mieszkańcy mogli docierać tylko do tego, co rzeczywiście ich interesuje

PRZYKŁADY DOBRYCH PRAKTYK

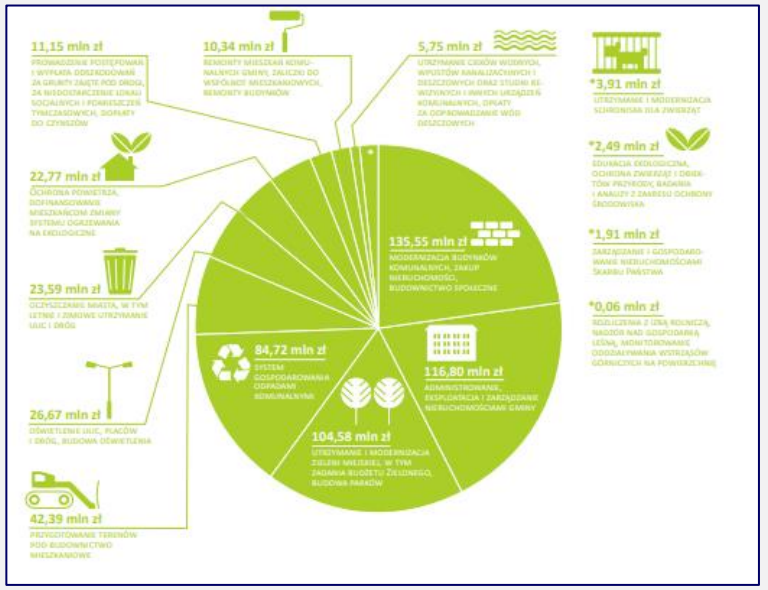

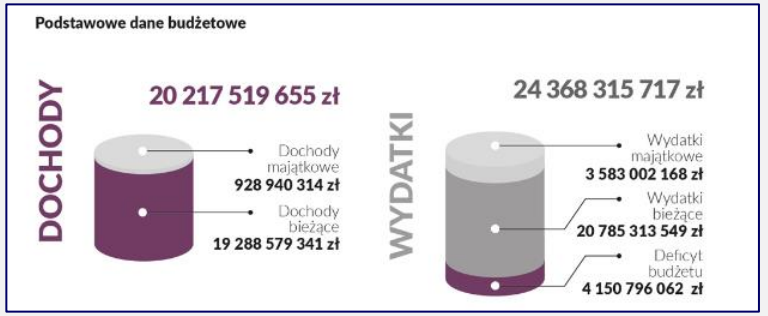

Źródło: https://um.warszawa.pl/-/budzet-2023-1

Ograniczona wiedza na temat finansów miejskich oraz niskie zainteresowanie tym tematem u rzeszy mieszkańców sprawiają, że w przekazie adresowanym do nich **należy koncentrować się na jednym komunikacie, jednej wiadomości, wykorzystując różne nośniki…**

- → W pierwszej kolejności **należy skupić się na mediach, w których są oni obecni. Fanpage Urzędu Miasta na FB** czy **lokalny portal informacyjny** to często kanały, z których mieszkańcy (szczególnie młodsi) aktywnie korzystają, żeby dowiedzieć się, co dzieje się w mieście. Warto wykorzystać te otwarte już drzwi i wplatać swoją komunikację na temat finansów właśnie w tych miejscach, pomiędzy informacje ogólne dotyczące życia w mieście – wydarzeń, korków, aktualności.
- → W przypadku przestrzeni miejskiej (szczególnie istotnej dla starszych mieszkańców) **proponujemy skupić się na obecności w środkach komunikacji miejskiej** (i ewentualnie na przystankach) oraz **billboardach**.

Myśląc o bezpośrednim kontakcie z mieszkańcami (f2f), rekomendujemy, aby do rozpropagowywania informacji o stanie finansów miejskich i podejmowanych inwestycjach zaangażować **osobę postrzeganą jaką niezależną od władza miasta a przez to obiektywną**. Wydaje się, że **pewien potencjał jest również w osobie Skarbnika,** jednak najpierw konieczne jest zbudowania świadomości, kim ten skarbnik właściwie jest tzn. jako rolę odgrywa w UM i kto pełni jego funkcję. Anonimowe osoby mogą być mało wiarygodnym i mało angażującym źródłem przekazu.

PRZYKŁADY DOBRYCH PRAKTYK

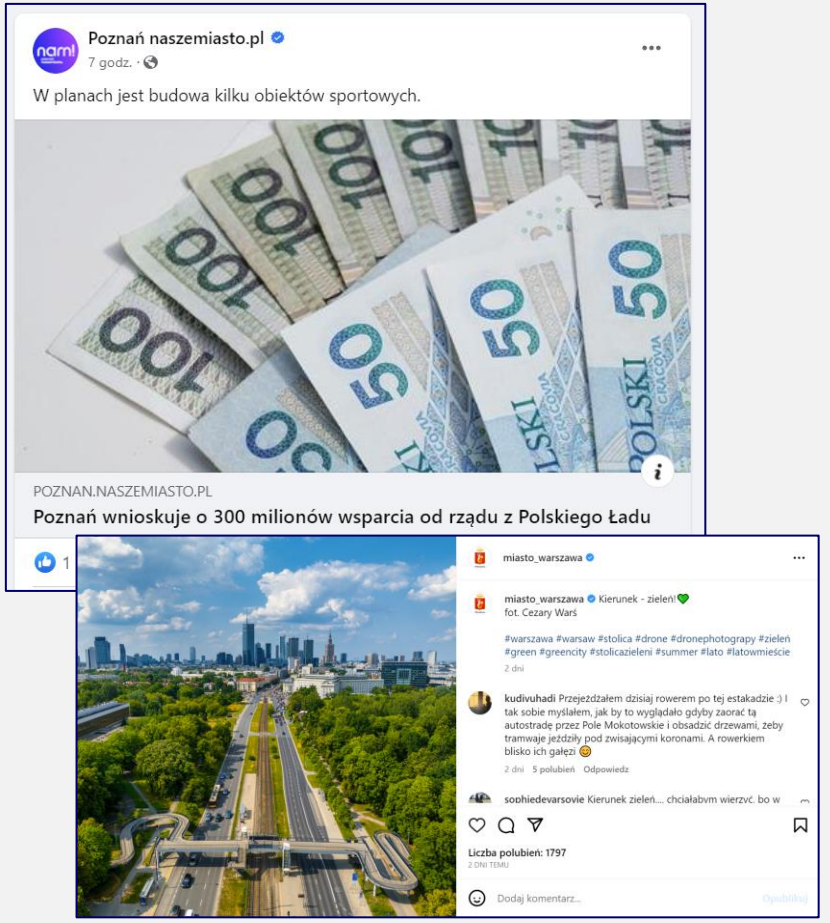

Źródło: profil IG Miasta Warszawy oraz profil FB Miasta Poznań

Komunikacja powinna być budowana na zasadzie lejka, dlatego rekomendujemy podejście, które skupia się na „zarzuceniu wędki”, czyli **pokazaniu krótkiej, ale zaciekawiającej informacji** (najlepiej w formie graficzno-tekstowej), która **prowadzi do strony dedykowanej finansom miejskim** i tam rozwija temat. W przypadku komunikacji online wystarczy link z przekierowaniem we właściwie miejsce, a w przypadku przestrzeni miejskiej albo prosty link do strony www albo kod QR.

PRZYKŁAD DOBRYCH PRAKTYK

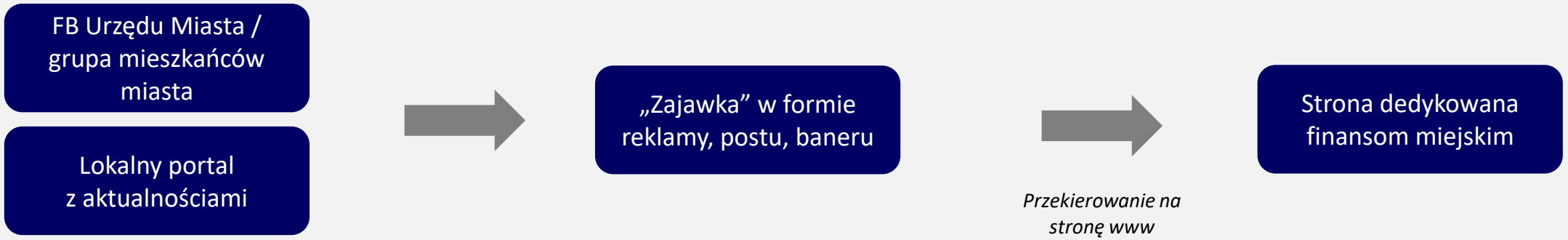

Warto też zwrócić uwagę, aby informacje o finansach miasta i przedsiębranych inwestycjach **przekazywać systematycznie, co pozwoli zbudować obraz transparentności działań** władz miejskich w tym zakresie.

Z myślą o poprawie finansów miejskich **należy komunikować ważność rozliczania PIT-u** w miejscu zamieszkania, wspierając informacją o wypracowanych i oferowanych benefitach dostosowanych do potrzeb różnych grup wiekowych, zwłaszcza młodych singli.

Wyniki badania

Wyniki badania

Wiedza na temat finansów miasta

Wiedza na temat finansów miasta

Pojęcie finansów miejskich było dobrze rozumiane we wszystkich grupach - to dochody i wydatki, które składają się na budżet miasta.

Na poziomie szczegółowym **pojawia się jednak wiele niewiadomych**. Mieszkańcy, szczególnie młodsi, często nie mają pojęcia,:

- → jakim budżetem dysponuje miasto,
- → jakie ma plany na najbliższy rok,
- → jaka jest jego ogólna sytuacja finansowa.

Jedyne, czego większość osób jest pewna, to tego, że **ich miasto jest zadłużone (jak większość w Polsce), a sytuacja z roku na rok nie poprawia się.**

Niejasności pojawiają się również w poniższych obszarach:

- → Zauważalny był **kłopot z określeniem, kto za te finanse odpowiada** – radni, prezydent miasta a może władze państwowe?
- → Czy np. domy kultury i komunikacja miejska to tak naprawdę **dochody czy wydatki?** Czy miasto na nich traci czy zyskuje?

Warto też odnotować, że wiele osób **myli budżet miasta z budżetem obywatelskim**. Myśląc o finansach miasta, często mówią o projektach, w których mogą głosować oraz tym, jak dzięki nim rozwija się dzielnica.

„Niestety, chyba nasz rząd tak słabo dofinansowuje nasze miasto, że trzeba na wielu rzeczach oszczędzać, a z niektórych spraw trzeba też rezygnować.”

Starsi, Gdańsk

„Same finanse miejskie kojarzą mi się tak bardzo sztywno z budżetem samorządowym. Z planem, z wykonaniem, właśnie z tym, czy jesteśmy na plusie, czy na końcu mamy deficyt.”

Młodzi, Warszawa

„Nie wiem, czy wszystkie baseny, pływalnie, które są w ramach naszego miasta no to... pytanie takie czy one są na plusie, myślę, że raczej są na minusie.”

Starsi, Rzeszów

„Ja wiedziałam jedynie tyle, że po prostu jesteśmy na minusie, ale żeby coś więcej, jakoś bardziej szczegółowo, zupełnie nie.”

Młodzi, Rzeszów

„Jak się rozmawia z władzami samorządowymi typu burmistrz, wójt, to tam się dowiadujemy, że to zależy od tego, co rada przegłosuje. Instytucje gminne, publiczne mówią, że to zależy od tego, czy radni nas lubią czy nie. A jak zaczynamy rozmawiać z radnymi, to się okazuje, że oni nic nie mogą - tylko głosują, w sensie, że są maszynkami do głosowania.”

Starsi, Warszawa

Finanse miejskie - główne liczby dla 12 miast ogółem

ZAINTERESOWANIE FINANSAMI MIASTA	11% regularnie	66% sporadycznie	20% nie interesuje się
ŹRÓDŁA WIEDZY	55% media tradycyjne	45% portale internetowe	43% strona miasta
NAJBARDZIEJ WIARYGODNY INFORMATOR	22% dziennikarz lub komentator ekonomiczny	21% analityk ekonomiczny	17% prezydent miasta

PRZEJMOWANIE PRZEZ RZĄD SAMORZĄDOWYCH KOMPETENCJI I DECYZJI FINANSOWYCH

23% korzystne

69% niekorzystne

ILOŚĆ ŚRODKÓW, KTÓRYMI DYSPONUJE SAMORZĄD

22% wystarczające

71% niewystarczające

POZIOM POPARCIA DLA STWIERDZENIA *

59	19	9	-8	-31	-38	-40
Samorządy powinny na swoje zadania otrzymywać więcej pieniędzy z ogólnej puli podatków, które wpływają do budżetu państwa	Władze mojego miasta informują o finansach miasta w zrozumiały i przejrzysty sposób	Jestem gotowy(a) płacić więcej za bilety komunikacji miejskiej w moim mieście, jeśli przełoży się to na inwestycje w bardziej nowoczesne pojazdy	Chciał(a)bym otrzymywać więcej informacji dotyczących finansów mojego miasta	Im więcej osób rozlicza podatek PIT w mieście zamieszkania, tym więcej pieniędzy wpływa do budżetu tego miasta	Władze mojego miasta gospodarują finansami z budżetu miasta w uczciwy i przejrzysty sposób	Inwestycje miejskie powinny być przeprowadzane w duchu ekologii, nawet jeśli byłyby droższe od rozwiązań mniej ekologicznych

* Poziom obliczony na podstawie NPS, wskaźnik może wynosić od +100 (pełne poparcie) do - 100 całkowity brak poparcia).

Baza: Finanse miejskie Mieszkańcy 12 miast

Zainteresowanie finansami miasta

Czy ogólnie rzecz biorąc interesuje się Pan(i) finansami miasta?

DANE OGÓŁEM - 12 MIAST

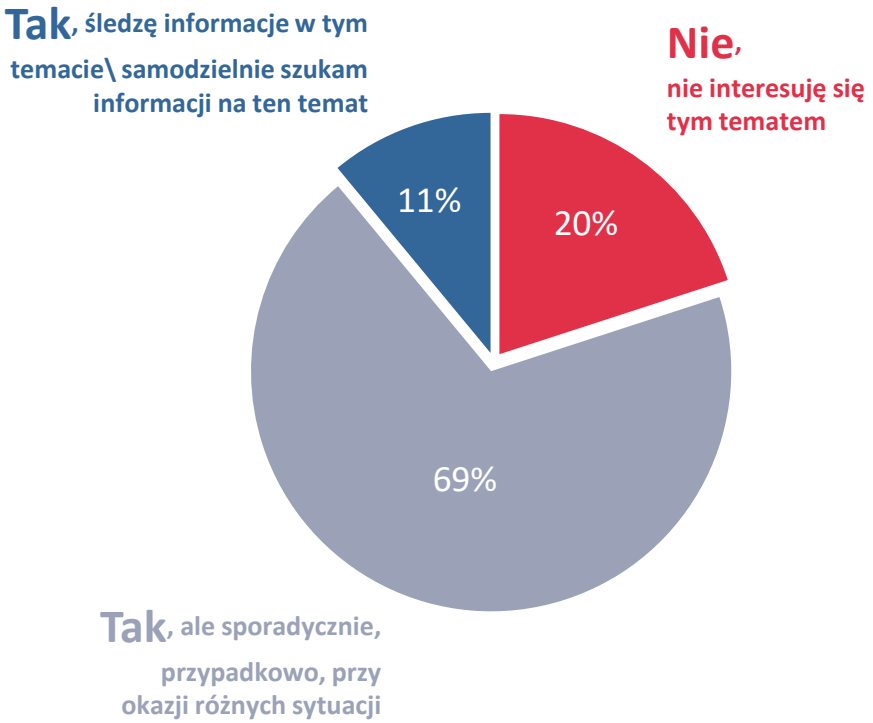

Zainteresowanie finansami miasta jest niewielkie.

20% mieszkańców nie interesuje się nimi wcale a 69% osób interesuje się finansami przypadkowo, sporadycznie.

Baza: mieszkańcy 12 miast, n=4800

Zainteresowanie finansami miasta

Zainteresowanie finansami miasta jest raczej niewielkie, nawet wśród tych, którzy deklarują postawę obywatelską. W natłoku codziennych obowiązków i spraw, trudno znaleźć przestrzeń, żeby weryfikować budżet miasta i interesować się tym, na co miasto wydaje pieniądze.

Pewne zaangażowanie widać na poziomie zupełnie lokalnym – dzielnicowym. Tu mieszkańcy wykazują trochę więcej zainteresowania, ponieważ mają poczucie, że to, co dzieje się w ich okolicy, rzeczywiście może ich dotyczyć…

- → *po pierwsze*, może wpływać na ich organizację dnia codziennego (np. ze względu na remonty dróg, tymczasowy hałas albo zamknięcie przystanku autobusowego)
- → *po drugie*, może poprawić jakość ich życia w przyszłości (np. nowa droga odkorkuje wyjazd z dzielnicy a plac zabaw stanie się miejscem spędzania czasu z dziećmi)

W końcu też, **wszystko to, co dzieje się na oczach mieszkańców, jest łatwo weryfikowalne.** Można przeczytać, co jest planowane i w jakim terminie, a następnie na bieżąco śledzić postęp prac i weryfikować, na ile te plany są realizowane.

„Ja bym powiedziała, że mało wiem. Raczej tylko tyle, co jest coś nagłośnionego, że jakąś drogę budują, jakaś renowacja, jakieś tory. Na zasadzie takiej, że coś się dzieje, to tyle wiem. Ale żeby sama być na bieżąco, śledzić, to niekoniecznie akurat.”

Młodzi, Warszawa

„Moim zdaniem każdy ma jakieś swoje życie, skupia się wokół własnej rodziny, własnego otoczenia i jestem pewien, że nie jest tak, że większość, ani nawet połowa mieszkańców nie rozmyśla: jaki jest budżet na co oni wydają?”

Starsi, Rzeszów

„Ja bym nie szukała akurat takich informacji, bo myślę, że to, co się tak słyszy w ogólnie dostępnych jakichś tych programach, no to mi to wystarcza.”

Starsi, Lublin

Zainteresowanie finansami miasta – porównanie miast

Czy ogólnie rzecz biorąc interesuje się Pan(i) finansami miasta?

Większość mieszkańców miast UMP sporadycznie interesuje się finansami swojego miasta (69%).

Zainteresowanie finansami w poszczególnych miastach **waha się pomiędzy 75% a 84%**. Regularnie śledzi informacje od 9% do 13% mieszkańców, sporadycznie lub przypadkowo robi to od 66% do 74%.

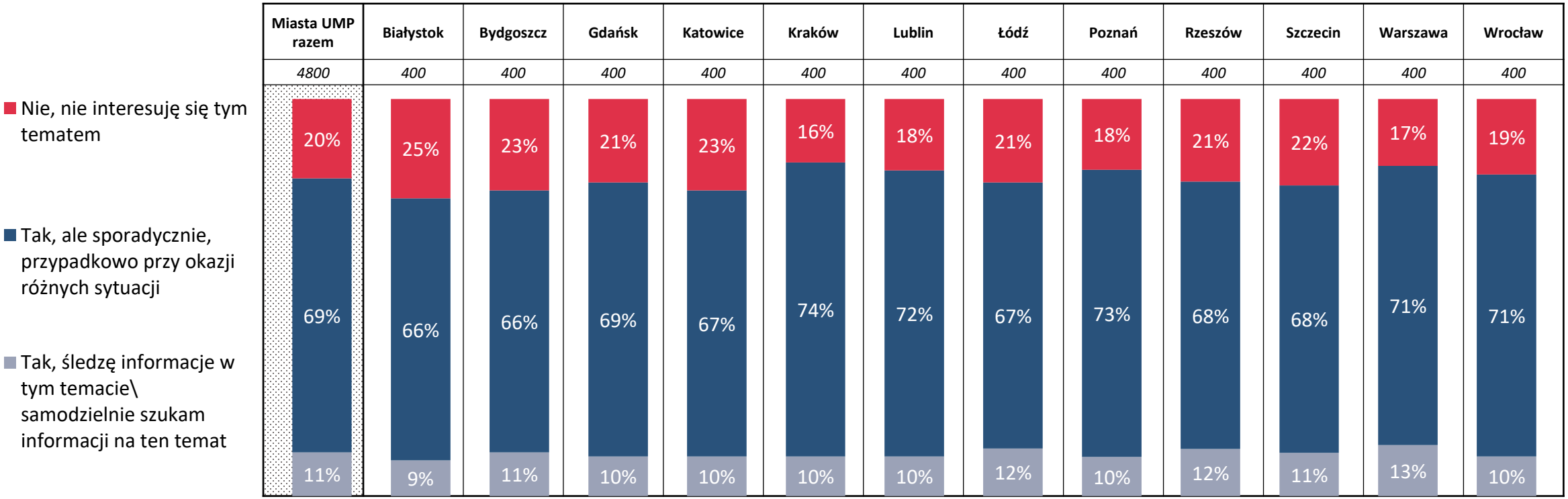

	Miasta UMP razem	Białystok	Bydgoszcz	Gdańsk	Katowice	Kraków	Lublin	Łódź	Poznań	Rzeszów	Szczecin	Warszawa	Wrocław
	4800	*400*	*400*	*400*	*400*	*400*	*400*	*400*	*400*	*400*	*400*	*400*	*400*
Nie, nie interesuję się tym tematem	20%	25%	23%	21%	23%	16%	18%	21%	18%	21%	22%	17%	19%
Tak, ale sporadycznie, przypadkowo przy okazji różnych sytuacji	69%	66%	66%	69%	67%	74%	72%	67%	73%	68%	68%	71%	71%
Tak, śledzę informacje w tym temacie\ samodzielnie szukam informacji na ten temat	11%	9%	11%	10%	10%	10%	10%	12%	10%	12%	11%	13%	10%

Baza: mieszkańcy 12 miast, n=4800

Najbardziej interesujące tematy w zakresie finansów miejskich

Mieszkańcy chcieliby mieć **łatwy dostęp do wszystkich informacji** dotyczących budżetu miasta, jednak tym, co interesuje ich najbardziej, są wszelkie **tematy związane z nimi samymi i tym, co dzieje się w ich najbliższym otoczeniu**. Z tego punktu widzenia istotne są dla nich następujące informacje:

- *Wydatki miasta*
- *Dofinansowania dla mieszkańców*
- *Inwestycje w okolicy*
- *Planowane na dany rok inwestycje*

Ci nieco **bardziej dociekliwi** wskazują również, że ważne byłyby dla nich:

- *Porównania rok do roku* – pozwalają zobaczyć, jak się zmienia sytuacja miasta
- *Porównanie planów budżetowych i zakończonych realizacji* – aby zweryfikować, jaka część planu została zrealizowana
- *Porównanie do innych miast* – aby mieć jakikolwiek punkt odniesienia

Są i tacy, którzy przyznają, że zupełnie nie interesuje ich, ile miasto wydaje pieniędzy, ale co za te pieniądze dostają mieszkańcy. Liczą się więc **tylko wymierne efekty, które widać w przestrzeni miejskiej.**

„Mnie interesuje, co się dzieje w mojej okolicy. Interesuje mnie, jaki będzie uchwalony budżet miasta, co się wydarzy, czy przebudują skrzyżowanie, na którym ja muszę spędzić sporo czasu, żeby dojechać do pracy i powrócić.”

Starsi, Rzeszów

„Wiem, że na przykład jest taki bon żłobkowy i jak się dziecko nie dostanie do państwowego żłobka, to właśnie Warszawa dofinansowuje, daje tam 400 złotych do prywatnego.”

Młodzi, Warszawa

„Albo czytamy pięć lat wstecz wszystkie budżety, sprawdzamy, co z tych zadań zaplanowanych zostało zrealizowane w kolejnych latach, żeby wyciągnąć jakieś konkretne wnioski. Albo możemy porównywać to do innych miast wojewódzkich, jak tam to wygląda, jak przyrastają kwoty na konkretne cele.”

Starsi, Katowice

„Ja chciałabym zauważyć, że chyba zasadne byłoby, żeby każdy mieszkaniec danego miasta, niezależnie, czy to jest Bydgoszcz czy jakiekolwiek inne miasto, miał wgląd w to, jakimi środkami finansowymi to miasto dysponuje. I prostą informację, na przykład na remonty dróg przeznaczyliśmy w tym roku tyle i tyle, albo przeznaczamy albo mamy plan.”

Starsi, Bydgoszcz

„Jest informacja o tym, że wydaliśmy w miesiącu, w roku tyle na drogi, to dla mnie to jest żadna informacja i dla mnie istotną jest informacja, że wydaliśmy tyle na drogi i które to są drogi. I wtedy dla mnie to jest informacja.”

Starsi, Bydgoszcz

UNIA METROPOLII POLSKICH
IM. PAWŁA ADAMOWICZA

Źródła wiedzy na temat finansów miasta

Skąd czerpie Pan(i) wiedzę na temat finansów miasta? WYPOWIEDZI SPONTANICZNE

DANE OGÓŁEM - 12 MIAST [%]

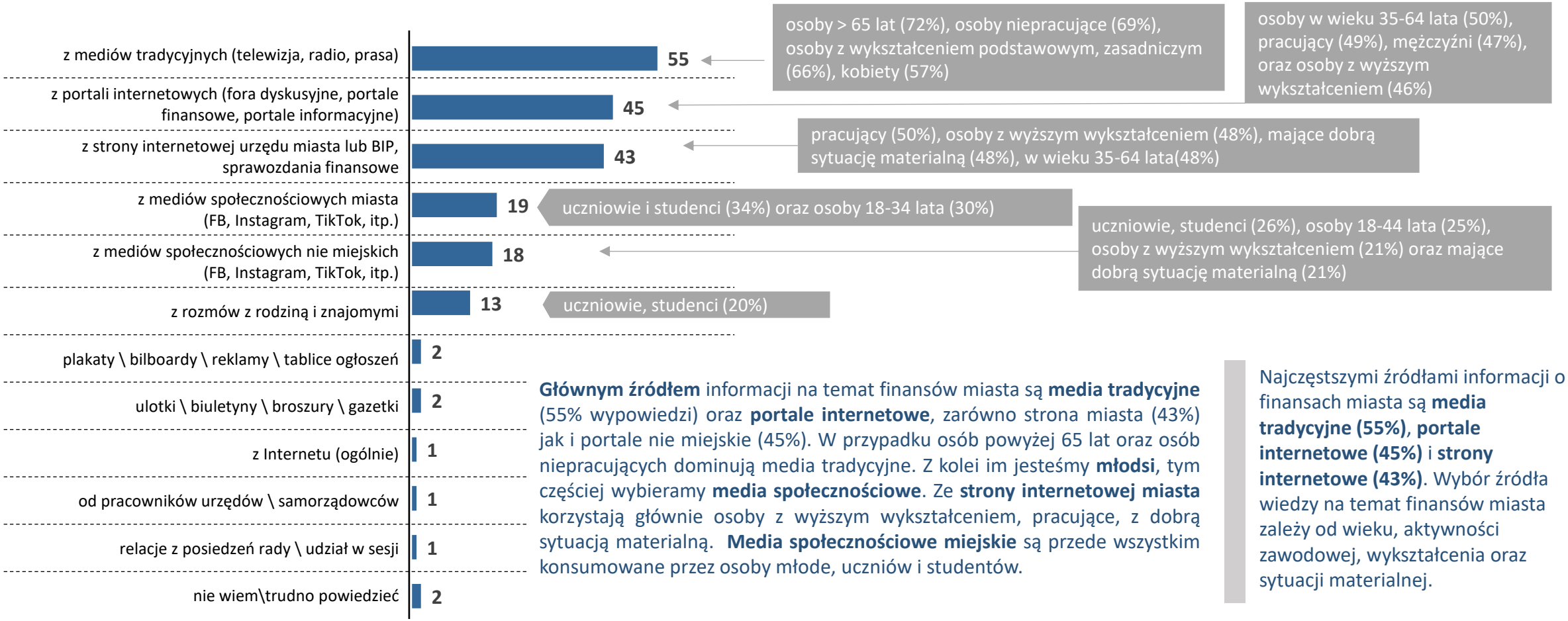

Głównym źródłem informacji na temat finansów miasta są **media tradycyjne** (55% wypowiedzi) oraz **portale internetowe**, zarówno strona miasta (43%) jak i portale nie miejskie (45%). W przypadku osób powyżej 65 lat oraz osób niepracujących dominują media tradycyjne. Z kolei im jesteśmy **młodsi**, tym częściej wybieramy **media społecznościowe**. Ze **strony internetowej miasta** korzystają głównie osoby z wyższym wykształceniem, pracujące, z dobrą sytuacją materialną. **Media społecznościowe miejskie** są przede wszystkim konsumowane przez osoby młode, uczniów i studentów.

Najczęstszymi źródłami informacji o finansach miasta są **media tradycyjne (55%)**, **portale internetowe (45%)** i **strony internetowe (43%)**. Wybór źródła wiedzy na temat finansów miasta zależy od wieku, aktywności zawodowej, wykształcenia oraz sytuacji materialnej.

Baza: osoby, szukające informacji na temat finansów miasta (N=3828)

UNIA METROPOLII POLSKICH
IM. PAWŁA ADAMOWICZA

Źródła wiedzy na temat finansów miasta - porównanie miast

Skąd czerpie Pan(i) wiedzę na temat finansów miasta? WYPOWIEDZI SPONTANICZNE

Głównym źródłem wiedzy na temat finansów miasta **są media tradycyjne** (55%) – w zależności od miasta, wymienia je od 42% (Gdańsk) do 68% mieszkańców (Łódź). Drugie w kolejności są portale internetowe (40-49%) oraz strona urzędu miasta (36-48%). Media społecznościowe miejskie i niemiejskie wymieniane są rzadziej (13-24% badanych). Rozmowy z rodziną wskazuje już tylko 8-14%. **Pozostałe źródła** wymieniane są **sporadycznie**.

ŹRÓDŁA WIEDZY	Miasta UMP razem	Białystok	Bydgoszcz	Gdańsk	Katowice	Kraków	Lublin	Łódź	Poznań	Rzeszów	Szczecin	Warszawa	Wrocław
baza:	*3828*	*301*	*307*	*316*	*307*	*335*	*327*	*317*	*329*	*318*	*314*	*334*	*323*
media tradycyjne	55%	53%	54%	42%	54%	51%	62%	68%	55%	54%	57%	57%	57%
portale internetowe	45%	43%	46%	46%	47%	49%	40%	43%	42%	44%	41%	49%	46%
strona urzędu miasta	43%	40%	41%	48%	43%	44%	42%	36%	46%	47%	44%	43%	46%
media społecznościowe miasta	19%	19%	20%	18%	21%	18%	17%	18%	21%	23%	22%	18%	15%
media społecznościowe nie miejskie	18%	18%	14%	20%	20%	24%	17%	13%	19%	17%	20%	18%	18%
z rozmów z rodziną i znajomymi	13%	8%	14%	12%	13%	13%	14%	13%	12%	12%	16%	11%	14%
plakaty \ bilboardy \ reklamy \ tablice ogłoszeń	2%	2%	4%	4%	1%	2%	2%	3%	3%	2%	2%	3%	2%
ulotki \ biuletyny \ broszury \ gazetki	2%	1%	2%	1%	2%	3%	1%	1%	2%	1%	2%	2%	2%
z Internetu (ogólnie)	1%	1%	2%	3%	1%	1%	1%	--	0%	0%	0%	2%	1%
od pracowników urzędów \ samorządowców	1%	1%	2%	0%	1%	1%	2%	1%	1%	1%	0%	1%	1%
relacje z posiedzeń rady \ udział w sesji	1%	--	0%	1%	--	0%	2%	1%	0%	1%	1%	0%	0%
nie wiem\trudno powiedzieć	2%	2%	3%	2%	2%	2%	3%	3%	2%	2%	2%	2%	2%

Baza: osoby, szukające informacji na temat finansów miasta (N=3828)

Źródła wiedzy na temat finansów miasta

Informacje, jakie mieszkańcy czerpią z mediów tradycyjnych są zwykle **niezwiązane z intencją**, a więc docierają do odbiorców w sposób bierny. **Nie w wyniku poszukiwania informacji na temat finansów**, ale tego, że media przy okazji różnych wiadomości informują o pewnych sprawach powiązanych z budżetem.

Z kolei pierwszym i najbardziej intuicyjnym miejscem, w którym można aktywnie szukać informacji na temat finansów miejskich, są **strony internetowe urzędów miast**. To one też najczęściej **wyświetlają się na pierwszych pozycjach w wynikach wyszukiwania**, dzięki czemu trafia na nie bardzo wiele osób. Co ciekawe, respondenci deklarowali, że te media są na tyle wiarygodnym i wyczerpującym źródłem wiedzy, że **nie ma potrzeby przeglądania innych stron.**

Przykładem atrakcyjnej i przyjaznej dla odbiorcy informacji o finansach miasta są **materiały na stronie UM Warszawa czy UM Katowice,** które w prosty i przejrzysty sposób (najczęściej za pomocą infografik) prezentują najważniejsze dane finansowe. **Najsłabiej wypada na ich tle BIP,** w którym dostępne są wyłącznie uchwały budżetowe, liczące kilkadziesiąt stron, przeładowane tekstem, liczbami i tabelami, których większość osób nie ma ochoty czytać.

Pożądanym, ale mało wykorzystywanym źródłem informacji jest przestrzeń miejska – billboardy, plakaty na przystankach czy reklama w komunikacji miejskiej. Każdy styka się z tymi nośnikami na co dzień, więc warto wykorzystać je, chociażby do przedstawienia mieszkańcom, że jest coś istotnego w kwestii finansów miejskich, o czym warto poczytać.

> „Ja za głupia jestem na takie rzeczy, bo dla mnie jest to mało zrozumiałe. Jest za dużo tych informacji. Co od razu człowieka zniechęca, bo wolałabym, żeby było to zestawienie rok ten, budżet taki czy wydatki czy coś tam."
>
> Starsi, Poznań

PRZYKŁAD Z RAPORTU WARSZAWSKIEGO DOTYCZĄCEGO FINANSÓW MIASTA

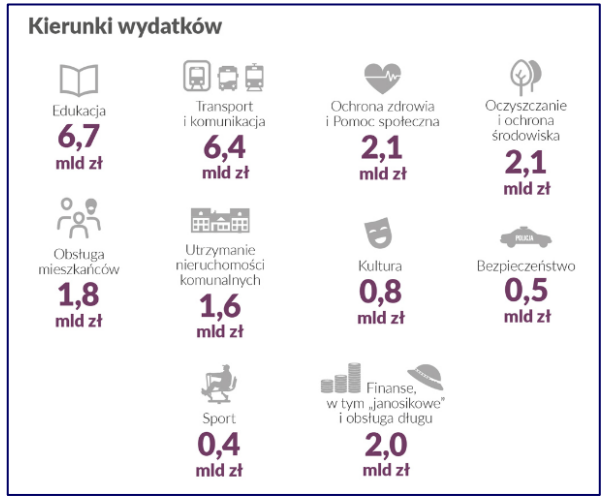

Źródło: um.warszawa.pl – Budżet w Pigułce

„Ja bardzo często przeglądam właśnie stronę Urzędu Miasta, w poszukiwaniu informacji odnośnie samych projektów, które się dzieją właśnie w mojej dzielnicy. Akurat w tym momencie też bezpośrednio w moim sąsiedztwie jeden z takich projektów się rozpoczął. Więc jest to dla mnie temat ciekawy odnośnie samego przebiegu i kosztów. Jest to coś, co jestem w stanie namacalnie zweryfikować i przyjrzeć się temu, i widzę, co się dzieje.”

Młodzi, Warszawa

Najbardziej wiarygodny przekaziciel informacji na temat finansów miasta

Kto według Pana(i) jest najbardziej wiarygodnym przekazicielem informacji o finansach miasta?

DANE OGÓŁEM - 12 MIAST

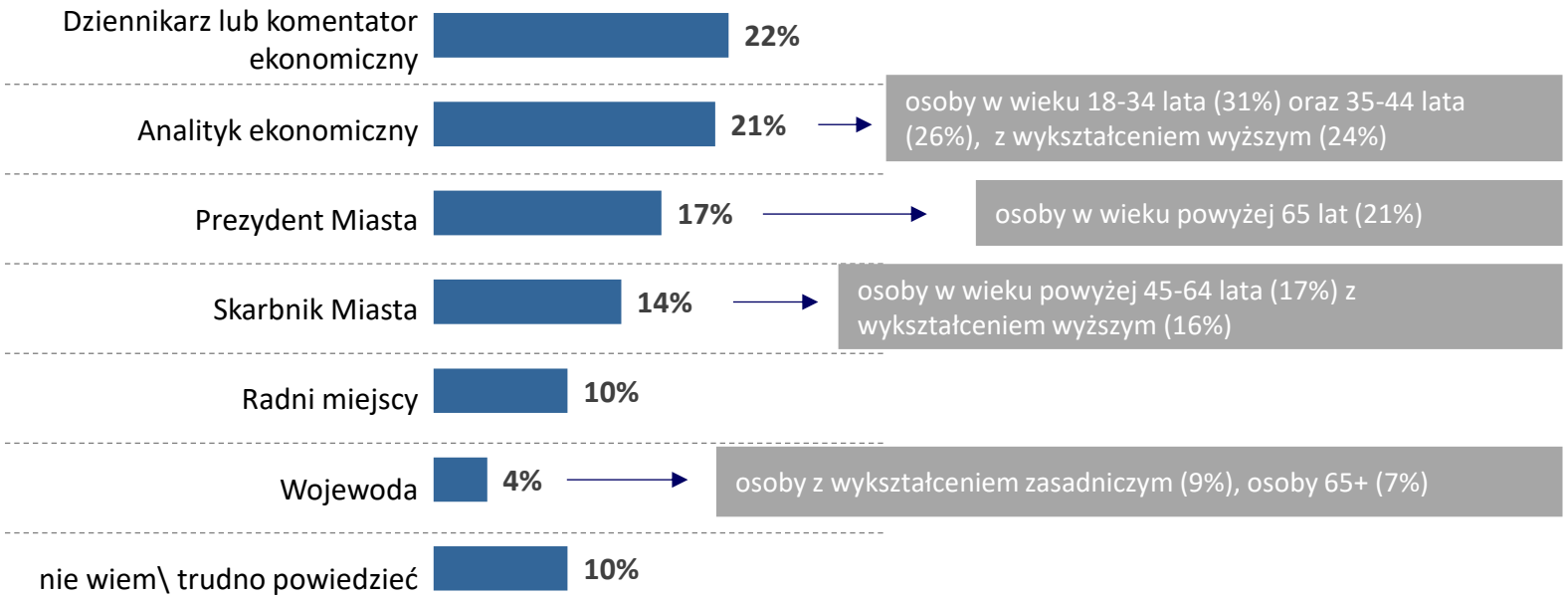

Trudno wskazać jednoznacznie **najbardziej wiarygodnego przekaziciela** informacji na temat finansów miasta.

Ocena wiarygodności przekaziciela informacji jest różna w poszczególnych grupach wiekowych. Na wybór wpływa również wykształcenie oraz sytuacja materialna mieszkańca.

Analityk ekonomiczny wymieniany jest najczęściej przez osoby w wieku 18-44 lat, z wykształceniem wyższym oraz będących w dobrej sytuacji materialnej. W pozostałych grupach najczęściej wybierany był **dziennikarz lub komentator ekonomiczny**.

Wysoki wynik uzyskał również prezydent miasta w przypadku osób 65+ (dla tej grupy drugie najbardziej wiarygodne źródło informacji).

Baza: mieszkańcy 12 miast, n=4800

Najbardziej wiarygodny przekaziciel informacji na temat finansów miasta - porównanie miast

Kto według Pana(i) jest najbardziej wiarygodnym przekazicielem informacji o finansach miasta?

Najbardziej wiarygodnymi przekazicielami wiedzy na temat finansów miasta są: **dziennikarz, komentator ekonomiczny** (wskazywany przez 19-25% badanych) oraz **analityk ekonomiczny** (wskazywany przez 18-25% badanych). Na trzecim miejscu uplasował się prezydent miasta (największe zróżnicowania biorąc pod uwagę wyniki poszczególnych miast).

NAJBARDZIEJ WIARYGODNY PRZEKAZICIEL INFORMACJI	Miasta UMP razem	Białystok	Bydgoszcz	Gdańsk	Katowice	Kraków	Lublin	Łódź	Poznań	Rzeszów	Szczecin	Warszawa	Wrocław
baza:	*4800*	*400*	*400*	*400*	*400*	*400*	*400*	*400*	*400*	*400*	*400*	*400*	*400*
Dziennikarz lub komentator ekonomiczny	22%	20%	22%	22%	22%	22%	19%	23%	23%	19%	25%	22%	23%
Analityk ekonomiczny	21%	24%	19%	21%	22%	22%	18%	19%	21%	24%	19%	25%	25%
Prezydent Miasta	17%	14%	17%	19%	15%	8%	24%	20%	14%	19%	19%	19%	18%
Skarbnik Miasta	14%	18%	13%	17%	13%	15%	15%	13%	16%	14%	13%	12%	13%
Radni miejscy	10%	10%	9%	**7%**	14%	17%	10%	10%	13%	8%	9%	9%	**7%**
Wojewoda	4%	5%	4%	4%	4%	6%	4%	6%	4%	6%	4%	4%	3%
Nie wiem\ trudno powiedzieć	10%	9%	14%	9%	9%	10%	10%	9%	8%	10%	11%	9%	9%

Baza: mieszkańcy 12 miast, n=4800

Najbardziej wiarygodny przekaziciel informacji na temat finansów miasta

Badanie jakościowe również **jednoznacznie nie rozstrzyga,** kto jest najbardziej wiarygodną i kompetentną osobą, aby opowiadać o finansach miejskich. Wydaje się jednak, że minimalną przewagę zyskują niezależni eksperci - dziennikarze i analitycy ekonomiczni, którzy nie mają żadnych powiązań politycznych ani interesów własnych.

Z kolei jeśli chodzi o osoby związane z samorządem widoczne są dwie ścieżki myślenia o tym, czy można im ufać czy nie…

- → Pierwsza grupa osób uważa, że **nie należy ufać członkom samorządu**, ponieważ mogą oni dostosowywać komunikację do swoich interesów – chwalić się sukcesami, ale nie mówić o tym, czego nie udało się zrealizować albo jakie są problemy. Dodatkowo to zaufanie podważają wszelkie obietnice wyborcze, których jest zawsze bardzo dużo w okresie kampanii, a po wyborach niewiele słychać o tym, jakie z tych obietnic zostały zrealizowane.
- → Druga grupa osób jest zdania, że **osoby pełniące funkcje w samorządzie mają obowiązek mówienia prawdy** i przedstawiania faktów, takimi, jakie są, więc należy im ufać, niezależnie od uwarunkowań politycznych.

Istotnym problemem takich osób jak Skarbnik czy Wojewoda jest fakt, że to często **osoby zupełnie anonimowe.** Mieszkańcy nie potrafią podać ich nazwiska, nie mają pojęcia jak wyglądają i kim są.

„Skarbnik jest bardziej rzetelną osobą, bo ona to sporządza i ma świadomość tego, co tam robi, a prezydent ma takie postrzeganie jak my, może trochę większe z wykształcenia, czy z doświadczenia, natomiast on tego nie tworzy, on tylko to przedstawia.”

Młodzi, Katowice

„Radni są z różnych opcji politycznych, w związku z tym ich interpretacja budżetu ogólnie może być w wyniku przekonań politycznych troszkę wypaczona.”

Starsi, Rzeszów

Najbardziej wiarygodny przekaziciel informacji na temat finansów miasta

PREZYDENT MIASTA

Ze względu na silne powiązania polityczne wydaje się, że **może być stronniczy** i prowadzić narrację w taki sposób, żeby pokazać swoje sukcesy a ukryć porażki albo tłumaczyć te porażki uwarunkowaniami politycznymi. Niektórzy zauważają też, że opowiadanie o finansach **nie należy do jego kompetencji.**

SKARBNIK

Choć wydaje się **kompetentną osobą**, aby opowiadać o finansach miasta, to nie jest znany mieszkańcom. To **anonimowa osoba**, ale jednocześnie też dużo mniej kontrowersyjna niż inni przedstawiciele samorządu. Wydaje się też, że w gronie samorządowców **cieszy się największym zaufaniem.**

RADNI

Budzą bardzo **mieszane odczucia**. Jedni uważają, że informowanie o finansach powinno należeć do ich obowiązków, natomiast inni obawiają się, że są za mało zaangażowani w sprawy budżetowe i brakuje im kompetencji, aby o tym opowiadać. Zdaniem niektórych mogą też mieć powiązania polityczne.

WOJEWODA

Jest **zupełnie anonimowy**. Nie wiadomo ani kto nim jest, ani jaki jest zakres jego kompetencji. Poza tym postrzega się go jako reprezentanta rządu, więc istnieje **duże ryzyko stronniczości**, a to istotnie **podważa jego wiarygodność.**

„Ja bym chciał na przykład, żeby jakoś radni podejmowali większą inicjatywę. Bo tak naprawdę radnych to widzimy w momencie, jak się zaczyna kampania wyborcza i chodzą z ulotkami, że mają przeznaczone tyle i tyle pieniędzy, i będą podejmować takie i takie projekty. I raz się pokażą, i później ich już nie widać. I tak naprawdę nie wiemy, czy to się wydarzyło czy nie.”

Młodzi, Warszawa

Wyniki badania

Świadomość źródeł finansowania oraz dziedzin finansowanych przez miasto

Świadomość w zakresie dochodów miejskich

Wiedza mieszkańców na temat źródeł finansowania miasta jest **dość ogólna.** Większość osób bez problemu potrafi wskazać **te najbardziej oczywiste, jak**

- **podatki,**
- **dotacje z budżetu państwa,**
- **dotacje z UE.**

Widoczna jest również pewna świadomość w zakresie tego, że **miasto jest w posiadaniu wielu budynków i terenów, które wynajmuje lub sprzedaje** oraz **ma wpływy z rozmaitych usług lokalnych**, takich jak: komunikacja miejska, parkingi czy bilety wstępu. Pojawiają się tu również **mandaty**, które zasilają budżet miejski oraz **opłaty za wywóz odpadów.**

Sporadycznie respondenci wspominali także o: użytkowaniu wieczystym, mieszkaniach komunalnych oraz opłatach urzędowych i sądowych.

Nie ma też zbyt dużej świadomości, w jaki sposób dokładnie miasto pozyskuje środki, np. co i jak dofinansowuje Państwo, skąd jeszcze mogą płynąć dotacje dla samorządu, czy komunikacja miejska jest bardziej dochodem czy wydatkiem. **Taki poziom szczegółowości jest już zwykle poza obszarem wiedzy i zainteresowania mieszkańców.** Wydaje się, że w tym zakresie sukces odnoszą jedynie **dofinansowania z UE, które są dość jasno komunikowane** poprzez tabliczki, znajdujące się przy inwestycjach. Mieszkańcy często zwracają na nie uwagę, dzięki czemu mają świadomość tego, gdzie i w jaki sposób te dotacje przyczyniły się do rozwoju miasta. Nie zawsze jednak mają wiedzę, czy dana inwestycja była realizowana przez miasto czy inny podmiot.

„Na pewno te wszystkie dotacje z budżetu państwa, to wszystko co przypływa z ogólnego budżetu to jednostki samorządu, to są bardzo duże kwoty. Myślę, że gdzieś na poziomie podobnym do tego, co mamy ze wszystkich podatków."

Młodzi, Warszawa

„Pewnie jeszcze właśnie ten wynajem i sprzedaż nieruchomości. To też pewnie co roku są na pewno za wynajem spore zyski. Bo to jest chociażby wynajem stadionów czy Legii, czy Polonii, bo to są miejskie stadiony."

Młodzi, Warszawa

„Jeżeli są spółki miasta to te spółki mają działać żeby zarabiać. Nie wiem, jak konkretnie ale np.. sprzątanie miasta to jest spółka miasta… może sprzątanie miasta to jest zły przykład, ale wywóz śmieci teoretycznie powinien zwracać się."

Młodzi, Katowice

UNIA METROPOLII POLSKICH
IM. PAWŁA ADAMOWICZA

Świadomość źródeł finansowania miasta

Jak Pan(i) sądzi, jakie są źródła finasowania miasta? Skąd miasto bierze pieniądze na wydatki miejskie? Proszę wymienić wszystkie źródła, które przychodzą Panu(i) do głowy na myśl. WYPOWIEDZI SPONTANICZNE

DANE OGÓŁEM - 12 MIAST

Dane nie sumują się do 100%, respondenci mieli możliwość wskazania więcej niż 1 odpowiedzi

7% mieszkańców nie wymienia żadnego źródła finansowania miasta. W świadomości mieszkańców **głównym źródłem finansowania** miasta są **wpływy z podatków**, wymienia je 80% badanych. Kolejne źródło podaje 45% osób – są to **dotacje z budżetu państwa**.

Świadomość źródeł finansowania jest **lepsza wśród osób z wyższym wykształceniem**, **mężczyzn** oraz **osób interesujących się finansami miasta**, przynajmniej sporadycznie. Dotacje z Unii Europejskiej częściej wymieniają kobiety (38% vs 33% mężczyzn) oraz osoby w wieku 18-34 lata (43%).

Baza: mieszkańcy 12 miast, n=4800

Główne postrzegane źródła finansowania miasta na podstawie badania jakościowego

Podatki (PIT, CIT, od nieruchomości)

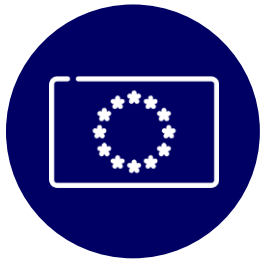

Dotacje z UE

Subwencje z budżetu państwa

Dodatkowo: wynajem / sprzedaż lokali i działek, mandaty i parkometry

„Podatki, podatki. CIT, PIT, gruntowy, spadkowy. Ja bym strzelał, że pierwsze miejsce.”

Starsi, Katowice

„Ja bym tę sprzedaż gruntów zamienił z Unią, bo sama sprzedaż wydaje mi się, że jest taka jednorazowa.”

Młodzi, Katowice

„Jeżeli Gdańsk inwestuje w budowę nowej linii tramwajowej, to Gdańsk inwestuje w to 30%, a 70% bierze z funduszy unijnych.”

Starsi, Gdańsk

UNIA METROPOLII POLSKICH
IM. PAWŁA ADAMOWICZA

Świadomość źródeł finansowania miasta - porównanie miast

Jak Pan(i) sądzi, jakie są źródła finasowania miasta? Skąd miasto bierze pieniądze na wydatki miejskie? Proszę wymienić wszystkie źródła, które przychodzą Panu(i) do głowy na myśl. WYPOWIEDZI SPONTANICZNE

Głównym i najczęściej wymienianym **źródłem finansowania** miasta są **wpływy z podatków** (74-88% wskazań).

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	Miasta UMP razem	Białystok	Bydgoszcz	Gdańsk	Katowice	Kraków	Lublin	Łódź	Poznań	Rzeszów	Szczecin	Warszawa	Wrocław
baza:	*4800*	*400*	*400*	*400*	*400*	*400*	*400*	*400*	*400*	*400*	*400*	*400*	*400*
wpływy z podatków	80%	77%	78%	81%	78%	86%	80%	74%	83%	80%	76%	88%	81%
dotacje, subwencje z budżetu państwa\ rządu	45%	47%	43%	42%	44%	42%	46%	46%	45%	46%	46%	49%	46%
dotacje ze środków Unii Europejskiej	36%	41%	40%	30%	35%	35%	38%	35%	35%	43%	38%	31%	29%
wpływy z opłat lokalnych\ urzędowych, dochody z usług	22%	25%	18%	23%	20%	29%	20%	21%	22%	14%	22%	27%	26%
dochody z majątku, inwestycji	12%	14%	8%	16%	12%	15%	7%	7%	14%	10%	12%	12%	18%
kredyty	2%	2%	1%	1%	1%	2%	2%	3%	1%	3%	2%	0%	4%
budżet miasta \ obywatelski \ samorząd \ urząd miasta	2%	1%	2%	1%	2%	2%	2%	3%	2%	0%	3%	2%	2%
reklamy \ akcje promocyjne \ sponsorzy	2%	1%	3%	3%	2%	3%	2%	2%	2%	3%	2%	1%	3%
darowizny \ dofinansowania \ zbiórki	1%	1%	2%	2%	1%	1%	1%	2%	2%	2%	0%	1%	3%
turystyka	1%	0%	0%	2%	1%	3%	0%	1%	1%	0%	0%	0%	0%
nie wiem\ trudno powiedzieć	7%	9%	11%	7%	8%	5%	6%	11%	6%	7%	10%	4%	8%

Dane nie sumują się do 100%, respondenci mieli możliwość wskazania więcej niż 1 odpowiedzi
W tabeli pokazano wskazania powyżej 5%

Baza: mieszkańcy 12 miast, n=4800

Świadomość w zakresie wydatków miejskich

Świadomość wydatków miasta wydaje się trochę większa niż w przypadku dochodów. Wynika to prawdopodobnie z tego, że wiele wydatków jest widocznych tzw. „gołym okiem”. **Z łatwością można ocenić, na co miasto wydaje pieniądze** (np. remonty, nowe inwestycje), **co się w mieście zmienia** (np. rewitalizacje) i **co jest niezbędne do jego funkcjonowania** (np. urzędy, szkoły, przychodnie).

Są jednak obszary, w stosunku do których pojawiają się pewne wątpliwości dotyczące tego, **kto odpowiada za ich finansowanie –** samorząd, władze państwowe, sponsorzy czy może oba jednocześnie. Do takich należą m.in.:

- → policja
- → straż miejska
- → służba zdrowia
- → obiekty kultury
- → obiekty sportowe
- → duże i drogie inwestycje transportowe

„Myślę, że policja nie uczestniczy w naszym dochodzie, tylko straż miejska.”

Starsi, Lublin

„Wydaje mi się, że takie większe inwestycje, typu właśnie drogowe, kolejowe, to bardziej w to idzie Urząd Marszałkowski województwa lubelskiego albo inwestorzy, a jeżeli chodzi o miasto, to chyba aż takich dużych inwestycji nie realizuje, aby te środki przewyższały znacznie te wpływy, które mamy wyżej w tej hierarchii.”

Młodzi, Lublin

UNIA METROPOLII POLSKICH
IM. PAWŁA ADAMOWICZA

Świadomość dziedzin finansowanych przez miasto

Zarządzanie miastem dotyczy wielu dziedzin związanych z usługami publicznymi i różną infrastrukturą. Które dziedziny funkcjonowania miasta i mieszkańców Pana(i) zdaniem finansuje miasto? WYPOWIEDZI SPONTANICZNE

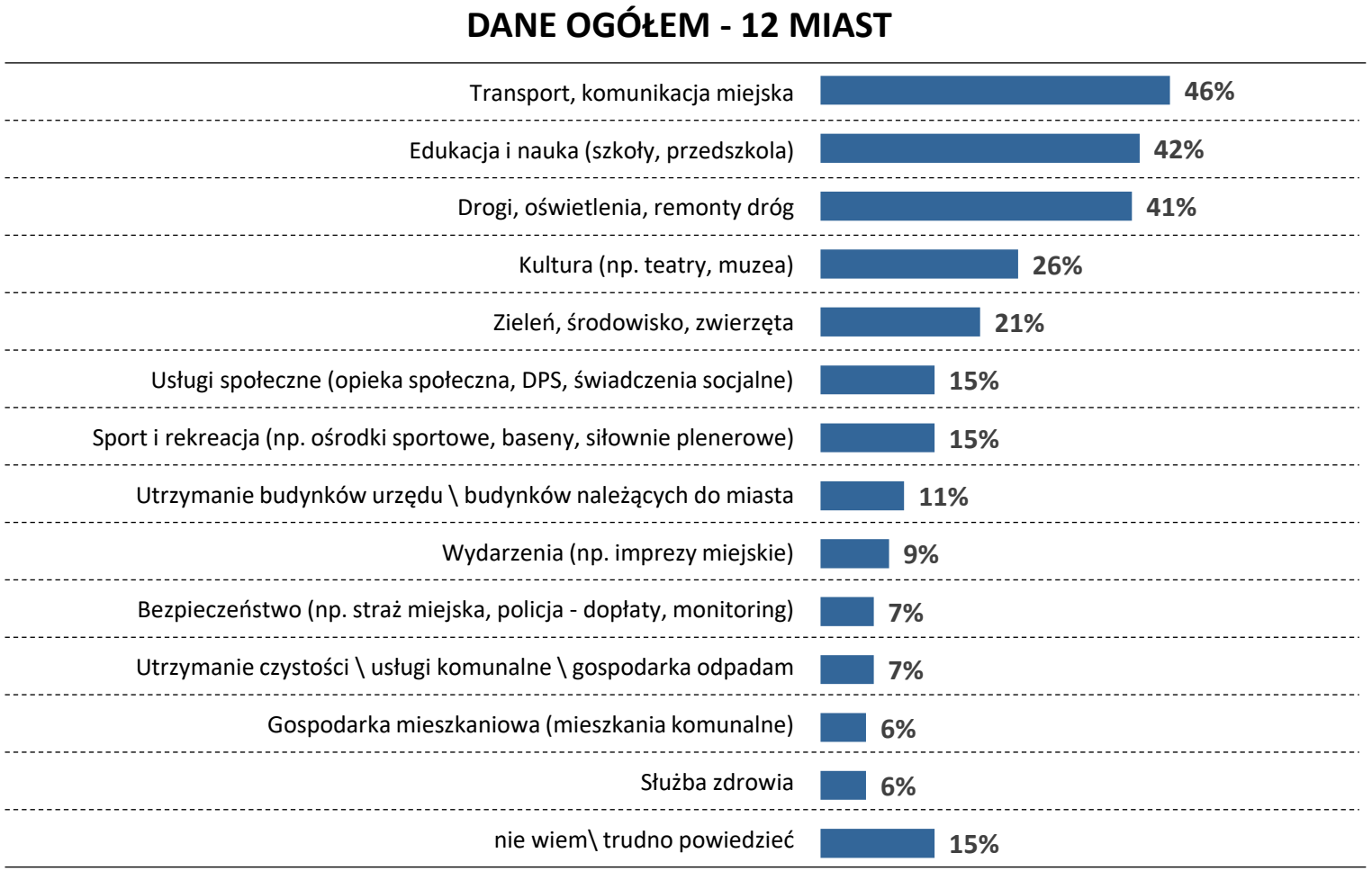

Najczęściej wymieniane obszary finansowane przez miasto to **transport, edukacja i nauka** oraz **drogi, oświetlenie i remonty dróg** (odsetek osób podających te dziedziny wynosi 41-46%).
Aż **15% mieszkańców** nie wymieniło **żadnego obszaru**. Były to głównie osoby 65+ (19%) oraz osoby z wykształceniem zasadniczym i podstawowym (30%).

Osoby, które **nie wymieniły żadnego obszaru** to głównie **respondenci 65+** (19%) oraz osoby **z wykształceniem zasadniczym** i **podstawowym** (30%). Świadomość obszarów finansowanych przez miasto jest większa wśród osób interesujących się finansami miasta oraz osób z wyższym wykształceniem. **Mężczyźni** istotnie częściej wskazywali dziedziny **związane z transportem** oraz **drogami**, z kolei osoby w wieku 35-64 lata częściej wymieniały edukację. **Zieleń, kultura i bezpieczeństwo** częściej przychodziły na myśl osobom z **wyższym wykształceniem**.

Baza: mieszkańcy 12 miast, n=4800

Dane nie sumują się do 100%, respondenci mieli możliwość wskazania więcej niż 1 odpowiedzi
Na wykresie pokazano wskazania powyżej 5%

UNIA METROPOLII POLSKICH
IM. PAWŁA ADAMOWICZA

Świadomość dziedzin finansowanych przez miasto - porównanie miast

Zarządzanie miastem dotyczy wielu dziedzin związanych z usługami publicznymi i różną infrastrukturą. Które dziedziny funkcjonowania miasta i mieszkańców Pana(i) zdaniem finansuje miasto? WYPOWIEDZI SPONTANICZNE

Mieszkańcy **Warszawy i Krakowa** wykazują się **lepszą orientacją** w zakresie źródeł finansowania miasta niż mieszkańcy pozostałych miast.

DZIEDZINY FINANSOWANE PRZEZ MIASTO	Miasta UMP razem	Białystok	Bydgoszcz	Gdańsk	Katowice	Kraków	Lublin	Łódź	Poznań	Rzeszów	Szczecin	Warszawa	Wrocław
baza:	*4800*	*400*	*400*	*400*	*400*	*400*	*400*	*400*	*400*	*400*	*400*	*400*	*400*
Transport, komunikacja miejska	46%	40%	45%	46%	39%	58%	40%	43%	47%	34%	49%	57%	51%
Edukacja i nauka (szkoły, przedszkola)	42%	43%	36%	44%	41%	43%	40%	38%	50%	36%	39%	52%	39%
Drogi, oświetlenia, remonty dróg	41%	35%	39%	41%	39%	46%	45%	44%	45%	38%	43%	41%	38%
Kultura (np. teatry, muzea)	26%	23%	26%	23%	28%	27%	24%	26%	29%	22%	25%	30%	29%
Zieleń, środowisko, zwierzęta	21%	20%	15%	19%	23%	29%	17%	19%	19%	24%	18%	23%	24%
Usługi społeczne	15%	13%	14%	15%	16%	15%	14%	19%	16%	13%	11%	20%	14%
Sport i rekreacja	15%	15%	14%	11%	19%	15%	13%	11%	12%	16%	15%	15%	21%
Utrzymanie budynków urzędu, należących do miasta	11%	9%	11%	8%	10%	15%	9%	14%	12%	11%	10%	8%	12%
Wydarzenia (np. imprezy miejskie)	9%	10%	8%	9%	9%	6%	9%	8%	8%	13%	10%	9%	12%
Bezpieczeństwo (np. straż miejska, policja, monitoring)	7%	8%	4%	8%	8%	6%	5%	6%	6%	7%	7%	12%	9%
Utrzymanie czystości \ usługi komunalne \ odpady	7%	7%	7%	9%	4%	6%	7%	5%	5%	7%	7%	8%	9%
Gospodarka mieszkaniowa (mieszkania komunalne)	6%	6%	4%	7%	7%	5%	6%	9%	8%	5%	5%	9%	7%
Służba zdrowia	6%	8%	5%	6%	6%	7%	5%	6%	4%	6%	9%	8%	5%
nie wiem\ trudno powiedzieć	15%	18%	18%	15%	17%	12%	16%	15%	12%	17%	14%	9%	12%

Dane nie sumują się do 100%, respondenci mieli możliwość wskazania więcej niż 1 odpowiedzi
W tabeli pokazano wskazania powyżej 5%

Baza: mieszkańcy 12 miast, n=4800

„Miałem takie poczucie zdziwienia albo uświadomienia, że miasto nie ma wydatków tylko, że transport, wywóz śmieci i ewentualnie szkolnictwo i koniec. Tylko że na to się wszystko… że to jest jakby taki organizm, czyli że musi utrzymać te drogi, musi nowe budować drogi, parki jakieś, teatry…”

Młodzi, Warszawa

Wyniki badania

Opinie na temat różnych aspektów finansów miejskich

Skala odpowiedzi bazująca na wskaźniku Net Promoter Score

Wskaźnik NPS (*Net Promoter Score*) to **prosta i spójna miara satysfakcji klienta**. Na skali 1-10 respondent ocenia prawdopodobieństwo polecenia, gdzie „1” oznacza rekomendację mało prawdopodobną, natomiast „10” rekomendację bardzo prawdopodobną. Na te samej skali można również zadawać pytania o inne kwestie dzieląc później uzyskane odpowiedzi zgodnie z poniższymi założeniami. **Wskaźnik może wynosić od +100 (pełne poparcie) do - 100 (całkowity brak poparcia).**

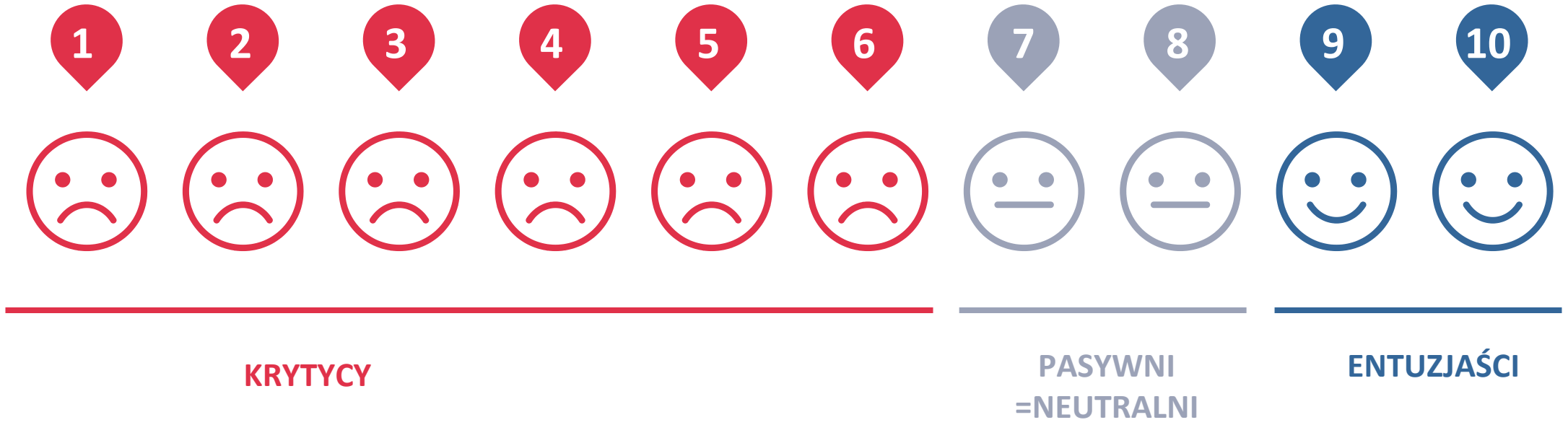

UNIA METROPOLII POLSKICH
IM. PAWŁA ADAMOWICZA

Opinie dotyczące różnych aspektów finansowania miasta

W jakim stopniu zgadza się Pan(i) z poniższymi stwierdzeniami?

skala 1-10, 1 = oznacza zupełnie się nie zgadzam a 10 = w pełni się zgadzam

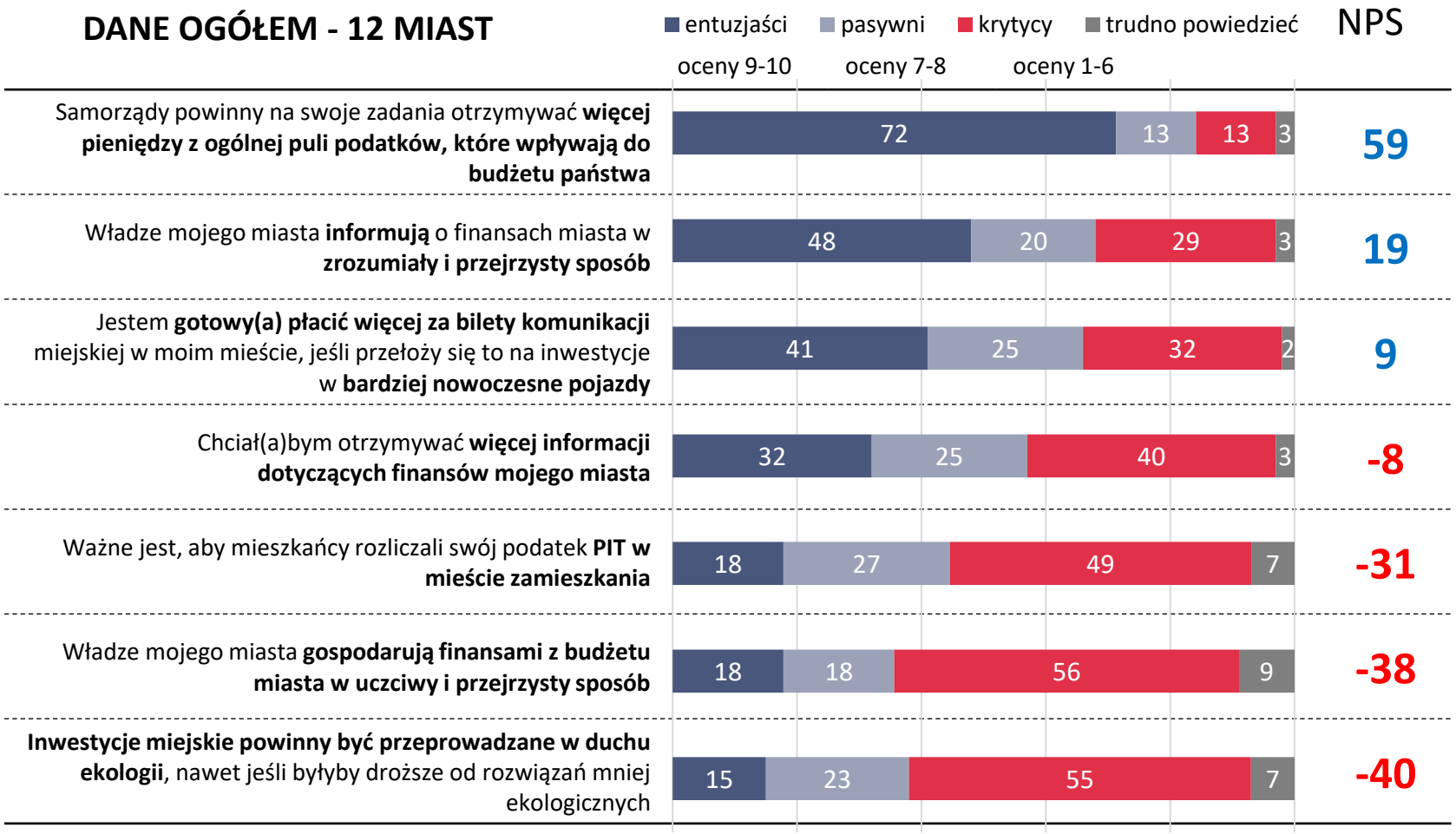

Większość mieszkańców zgadza się jedynie ze stwierdzeniem, że **samorządy powinny na swoje zadania otrzymywać więcej pieniędzy z ogólnej puli podatków, które wpływają do budżetu państwa**. Opinia ta jest niemal powszechna wśród osób powyżej 45 lat.

Niemal połowa mieszkańców (48%) pozytywnie ocenia zrozumiałość i przejrzystość informowania o finansach miasta oraz jest podzielona w kwestii zwiększenia cen biletów w zamian za inwestycje w bardziej nowoczesne pojazdy. Ta sama ambiwalencja dotyczy potrzeby otrzymywania więcej informacji nt. finansów miasta.

Najbardziej krytycznie oceniane jest gospodarowanie finansami miasta (uczciwość i przejrzystość) oraz przeprowadzanie inwestycji w duchu ekologii. Najwięcej krytyków jest wśród osób w wieku 18-34 lata, a najmniej wśród najstarszych.

Kwestie ekologii nie powinny być brane pod uwagę podczas podejmowania decyzji inwestycyjnych, jeżeli miałoby to podnieść ich koszt. Tutaj również najwięcej krytyków jest w grupie 18-34 lata.

Rozliczanie PIT-u w miejscu zamieszkania nie jest postrzegane jako ważne, ponownie zauważalne szczególnie w grupie wiekowej 18-44 lata.

RESEARCH COLLECTIVE

** Wskaźnik NPS (*Net Promoter Score*). Na skali 0-10 respondent ocenia stopień akceptacji aspektu, gdzie „0" oznacza całkowity brak akceptacji, natomiast „10" pełną akceptację. Wskaźnik jest różnicą pomiędzy liczbą osób w pełni akceptujących dany aspekt (oceny 9-10) a liczbą krytyków (oceny 0-6).

Baza: mieszkańcy 12 miast, n=4800

UNIA METROPOLII POLSKICH
IM. PAWŁA ADAMOWICZA

Opinie dotyczące różnych aspektów finansowania miasta – porównanie miast (wskaźnik NPS)

W jakim stopniu zgadza się Pan(i) z poniższymi stwierdzeniami?

Opinie na poszczególne tematy w bardzo **małym stopniu różnią mieszkańców** miast objętych badaniem.

WSKAŹNIK NPS	**wszystkie miasta**	**Białystok**	**Bydgoszcz**	**Gdańsk**	**Katowice**	**Kraków**	**Lublin**	**Łódź**	**Poznań**	**Rzeszów**	**Szczecin**	**Warszawa**	**Wrocław**
	4800	*400*	*400*	*400*	*400*	*400*	*400*	*400*	*400*	*400*	*400*	*400*	*400*
Samorządy powinny na swoje zadania otrzymywać **więcej pieniędzy z ogólnej puli podatków**, które wpływają do budżetu państwa	59	59	52	63	63	58	58	58	69	54	54	64	57
Władze mojego miasta informują o finansach miasta w **zrozumiały i przejrzysty sposób**	19	17	18	27	25	8	11	14	25	10	24	20	28
Jestem gotowy(a) płacić więcej za **bilety komunikacji** miejskiej, jeśli przełoży się to na inwestycje w bardziej nowoczesne pojazdy	9	3	12	17	17	12	6	6	20	-3	6	12	8
Chciał(a)bym otrzymywać **więcej informacji** dotyczących finansów mojego miasta	-8	-12	0	-2	-7	-8	-12	-8	-18	-7	-11	-7	-8
Ważne jest, aby mieszkańcy **rozliczali swój podatek PIT** w mieście zamieszkania	-31	-24	-29	-22	-24	-58	-28	-37	-30	-25	-29	-26	-40
Inwestycje powinny być przeprowadzane **w duchu ekologii**, nawet jeśli byłyby droższe od rozwiązań mniej ekologicznych	-40	-39	-35	-32	-30	-56	-40	-47	-41	-35	-40	-39	-50
Władze mojego miasta gospodarują finansami z budżetu miasta w **uczciwy i przejrzysty sposób**	-38	-44	-37	-36	-39	-49	-37	-40	-43	-46	-17	-31	-39

Baza: mieszkańcy 12 miast, n=4800

UNIA METROPOLII POLSKICH
IM. PAWŁA ADAMOWICZA

Ważność rozliczania PIT-u w miejscu zamieszkania

W jakim stopniu zgadza się Pan(i) z poniższym stwierdzeniem: Ważne jest, aby mieszkańcy rozliczali swój podatek PIT w mieście zamieszkania

W tym temacie jest bardzo dużo do zrobienia, ponieważ mieszkańcy **nie uznają rozliczenia PIT-u w miejscu zamieszkania** za rzecz dla nich ważną. **Najgorzej** jest **w Krakowie** a najlepszy wynik odnotowano w przypadku **Gdańska.**

skala 1-10, gdzie 1 = oznacza zupełnie się nie zgadzam a 10 = w pełni się zgadzam

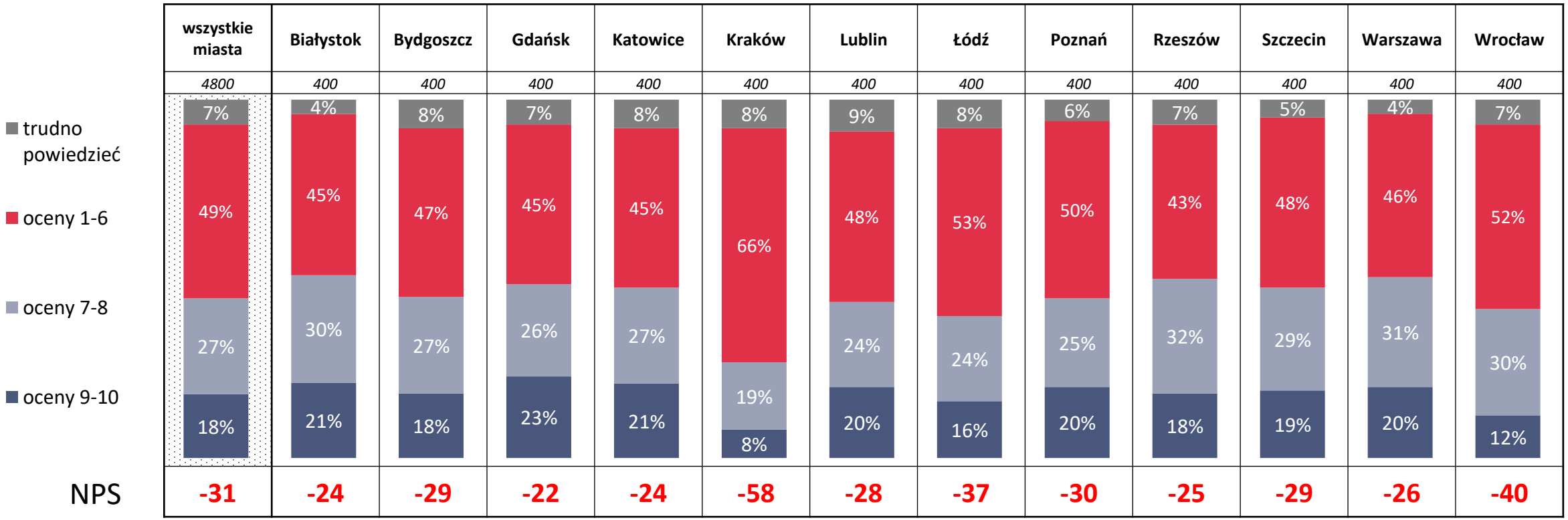

	wszystkie miasta	Białystok	Bydgoszcz	Gdańsk	Katowice	Kraków	Lublin	Łódź	Poznań	Rzeszów	Szczecin	Warszawa	Wrocław
	4800	*400*	*400*	*400*	*400*	*400*	*400*	*400*	*400*	*400*	*400*	*400*	*400*
trudno powiedzieć	7%	4%	8%	7%	8%	8%	9%	8%	6%	7%	5%	4%	7%
oceny 1-6	49%	45%	47%	45%	45%	66%	48%	53%	50%	43%	48%	46%	52%
oceny 7-8	27%	30%	27%	26%	27%	19%	24%	24%	25%	32%	29%	31%	30%
oceny 9-10	18%	21%	18%	23%	21%	8%	20%	16%	20%	18%	19%	20%	12%
NPS	-31	-24	-29	-22	-24	-58	-28	-37	-30	-25	-29	-26	-40

Baza: mieszkańcy 12 miast, n=4800

UNIA METROPOLII POLSKICH
IM. PAWŁA ADAMOWICZA

Ocena przejrzystości i uczciwości władz miasta w gospodarowania finansami miejskimi

W jakim stopniu zgadza się Pan(i) z poniższymi stwierdzeniami: władze mojego miasta gospodarują finansami z budżetu miasta w uczciwy i przejrzysty sposób

Nieco ponad połowa mieszkańców miast UMP (56%) ma **zastrzeżenia do transparentności i uczciwości** władz w zakresie gospodarowania finansami miejskimi. **Najwięcej** zastrzeżeń wskazywali **mieszkańcy Krakowa** (63%) **a najmniej** mieszkańcy **Szczecina** (44%).

skala 1-10, gdzie 1 = oznacza zupełnie się nie zgadzam a 10 = w pełni się zgadzam

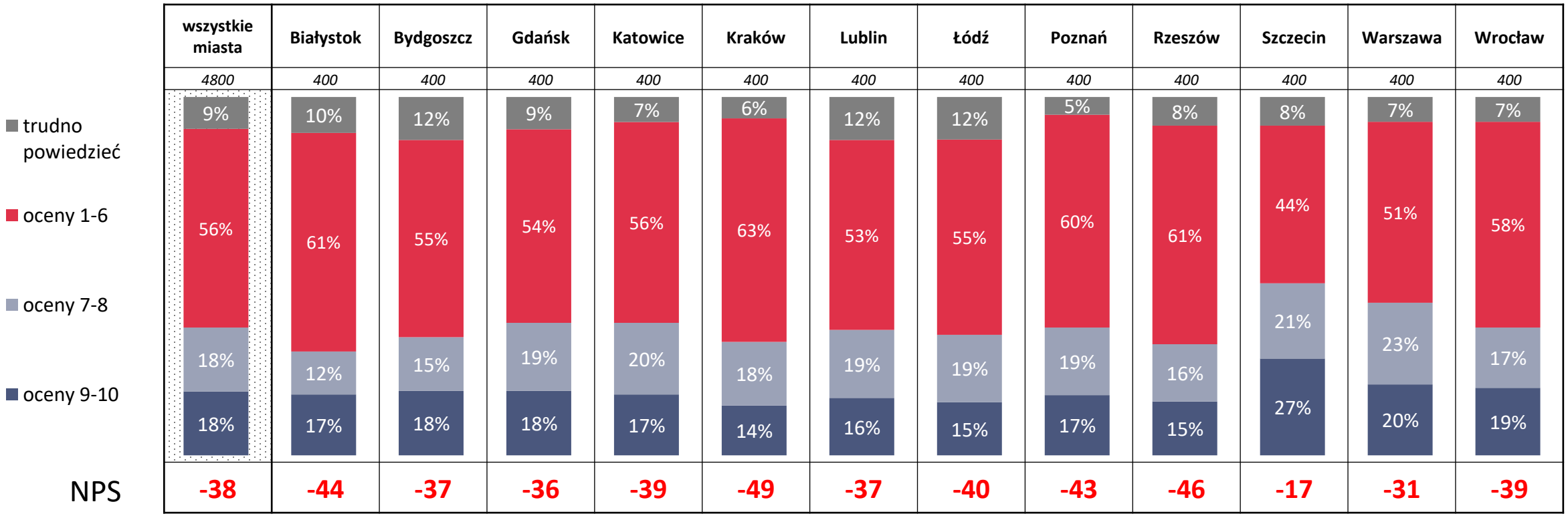

	wszystkie miasta	Białystok	Bydgoszcz	Gdańsk	Katowice	Kraków	Lublin	Łódź	Poznań	Rzeszów	Szczecin	Warszawa	Wrocław
	4800	*400*	*400*	*400*	*400*	*400*	*400*	*400*	*400*	*400*	*400*	*400*	*400*
trudno powiedzieć	9%	10%	12%	9%	7%	6%	12%	12%	5%	8%	8%	7%	7%
oceny 1-6	56%	61%	55%	54%	56%	63%	53%	55%	60%	61%	44%	51%	58%
oceny 7-8	18%	12%	15%	19%	20%	18%	19%	19%	19%	16%	21%	23%	17%
oceny 9-10	18%	17%	18%	18%	17%	14%	16%	15%	17%	15%	27%	20%	19%
NPS	-38	-44	-37	-36	-39	-49	-37	-40	-43	-46	-17	-31	-39

Baza: mieszkańcy 12 miast, n=4800

Wiedza na temat zrównoważonego rozwoju

Zdecydowana większość badanych **nie wiedziała, czym jest zrównoważony rozwój w kontekście miasta.** Pojęcie to było interpretowane **na wiele sposobów**…

- → Dla jednych oznacza on **równy rozwój w każdym obszarze** (transportu, edukacji, kultury itd.)
- → Dla innych to **równy rozwój wszystkich dzielnic** – każda dostaje takie samo dofinansowanie i ma takie same szanse na rozwój
- → W końcu też niektórzy rozumieją go jako **równowaga pomiędzy dochodami a wydatkami** miasta

Tylko **pojedyncze osoby właściwie pojmowały to hasło** – w kontekście równowagi ekologicznej i odpowiedzialnego rozwoju, którego celem jest lepsza przyszłość. Dla niektórych to jest też **świadome planowanie rozwoju miasta,** czyli na przykład budowanie nowych osiedli z myślą o tym, że będą tam mieszkać młodzi ludzie potrzebujący przedszkoli oraz konieczne będzie zapewnienie im dróg dojazdowych i komunikacji miejskiej.

„Każda gałąź, która w jakiś sposób zasila miasto, w jakiś sposób daje usługi obywatelom, budżet jest wyrównany, to znaczy nie jest tak, że na jedną gałąź idzie bardzo dużo, a na inną dużo mniej, tylko mniej więcej według potrzeb.”

Młodzi, Warszawa

„Takie mądre spojrzenie na to, jak dysponować wydatkami w danym momencie, nawet w sytuacji światowej.”

Młodzi, Katowice

„Ja myślę, że to może chodzi o to, że taki zrównoważony, że wszyscy mają jednakowe prawa, że nie jest taka Polska B albo Polska Wschodnia i jakaś, tylko wszyscy mają takie same możliwości.”

Starsi, Lublin

Opinie na temat zrównoważonego rozwoju

Badani mieli **różne opinie i przekonania na temat zrównoważonego rozwoju**. Część osób widzi w tym dużą wartość i myśli o nim w kontekście **korzyści na przyszłość**, ale jest też szerokie grono osób, które albo traktuje to jako **coś zupełnie nieistotnego i niesprawdzonego**, w co nie warto inwestować albo po prostu uważa, że **nie jesteśmy na to gotowi ze względów finansowych**. Niektórzy zauważają też **problem hipokryzji** – miasto mówi o ekologii i zachęca do np. segregowania śmieci, po czym wycina kawał lasu, żeby sprzedać teren deweloperowi. W takich sytuacjach idea zrównoważonego rozwoju bardzo **traci na wiarygodności**.

W badaniu udało się ustalić, że **niektóre miasta już podejmują działania w kierunku zrównoważonego rozwoju**:

- → **Warszawa** – istnieją plany na ustanowienie centrum strefą wolną od samochodów
- → **Katowice** – organizują spotkania na temat ochrony środowiska, ALE! Z drugiej strony wycinają las mimo sprzeciwu mieszkańców
- → **Katowice** – duża kampania edukacyjno-informacyjna, zachęcająca do wymiany pieca
- → **Łódź** – zainstalowała fotowoltaikę na dachach budynków miejskich
- → **Poznań** – podnosi opłaty parkingowe i zachęca do korzystania z komunikacji miejskiej

„Ja powiem przewrotnie, oczywiście że tak, jeżeli ludzi by było na to stać. Natomiast jeżeli ludzie ledwo wiążą koniec z końcem z powodu inflacji, kryzysu i tym podobnych rzeczy, to mowa o podnoszeniu opłat jest nie na miejscu."

Starsi, Gdańsk

Jak coś jest takie eko i w ogóle, to chyba dobrze, tylko pytanie czy na to są pieniądze."

Młodzi, Warszawa

„Fajnie, że dbają o ekologię, będzie dla naszych wnuków i innych pokoleń. Z tym, że większość ludzi pewnie będzie patrzyła, ile ma tu i teraz w portfelu a nie jaka będzie przyszłość."

Starsi, Poznań

UNIA METROPOLII POLSKICH
IM. PAWŁA ADAMOWICZA

Gotowość do ponoszenia wyższych opłat za komunikację w zamian za inwestycje w bardziej nowoczesne pojazdy

W jakim stopniu zgadza się Pan(i) z poniższymi stwierdzeniami: Jestem gotowy(a) płacić więcej za bilety komunikacji miejskiej w moim mieście, jeśli przełoży się to na inwestycje w bardziej nowoczesne pojazdy

Poglądy w tej kwestii są mocno **zróżnicowane**. Ponad 40% mieszkańców jest gotowych **płacić więcej za bilety**, jeśli przełoży się to na inwestycje, jednak z drugiej strony aż 32% stanowczo sprzeciwia się takim działaniom. **Wyniki** dla poszczególnych **miast są zbliżone**, relatywnie **największe przyzwolenie** występuje w przypadku **mieszkańców Poznania** (48% gotowych na podwyżkę).

skala 1-10, gdzie 1 = oznacza zupełnie się nie zgadzam a 10 = w pełni się zgadzam

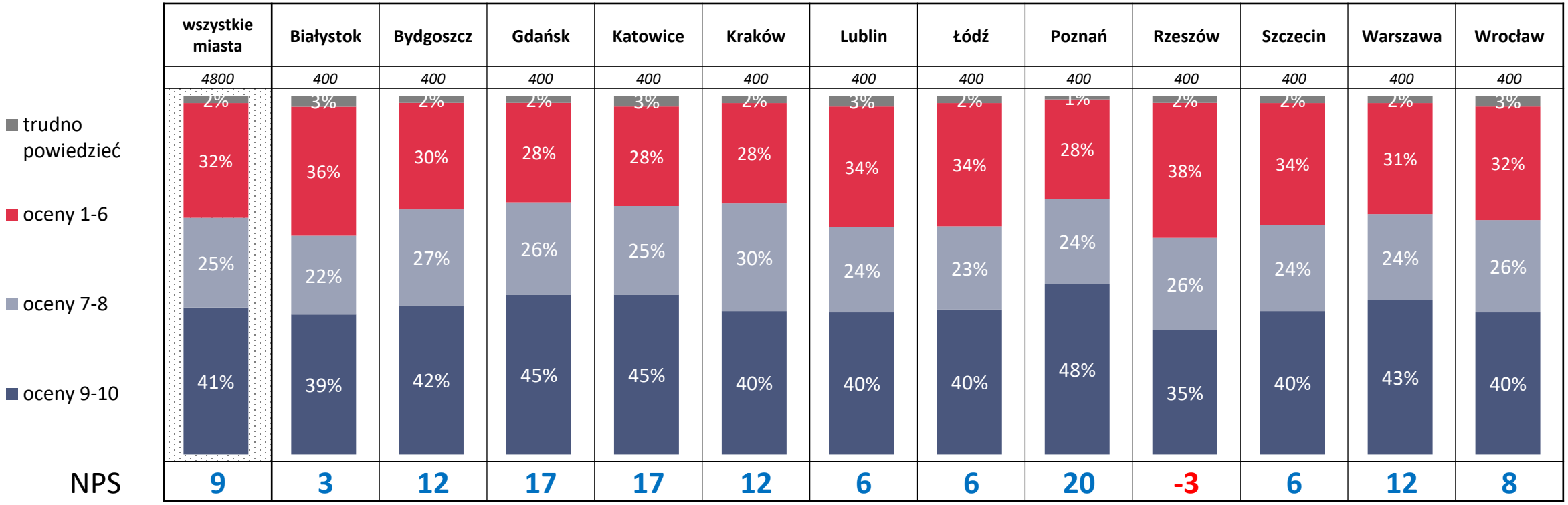

	wszystkie miasta	Białystok	Bydgoszcz	Gdańsk	Katowice	Kraków	Lublin	Łódź	Poznań	Rzeszów	Szczecin	Warszawa	Wrocław
	4800	400	400	400	400	400	400	400	400	400	400	400	400
trudno powiedzieć	2%	3%	2%	2%	3%	2%	3%	2%	1%	2%	2%	2%	3%
oceny 1-6	32%	36%	30%	28%	28%	28%	34%	34%	28%	38%	34%	31%	32%
oceny 7-8	25%	22%	27%	26%	25%	30%	24%	23%	24%	26%	24%	24%	26%
oceny 9-10	41%	39%	42%	45%	45%	40%	40%	40%	48%	35%	40%	43%	40%
NPS	9	3	12	17	17	12	6	6	20	-3	6	12	8

Baza: mieszkańcy 12 miast, n=4800

UNIA METROPOLII POLSKICH
IM. PAWŁA ADAMOWICZA

Akceptacja droższych rozwiązań ekologicznych przy podejmowaniu przez miasto decyzji inwestycyjnych

W jakim stopniu zgadza się Pan(i) z poniższymi stwierdzeniami:

Inwestycje miejskie powinny być przeprowadzane w duchu ekologii, nawet jeśli byłyby droższe od rozwiązań mniej ekologicznych

Nie ma akceptacji dla droższych rozwiązań ekologicznych. Aprobata wymagałaby działań edukacyjnych, wyjaśniających i prezentujących korzyści.

skala 1-10, gdzie 1 = oznacza zupełnie się nie zgadzam a 10 = w pełni się zgadzam

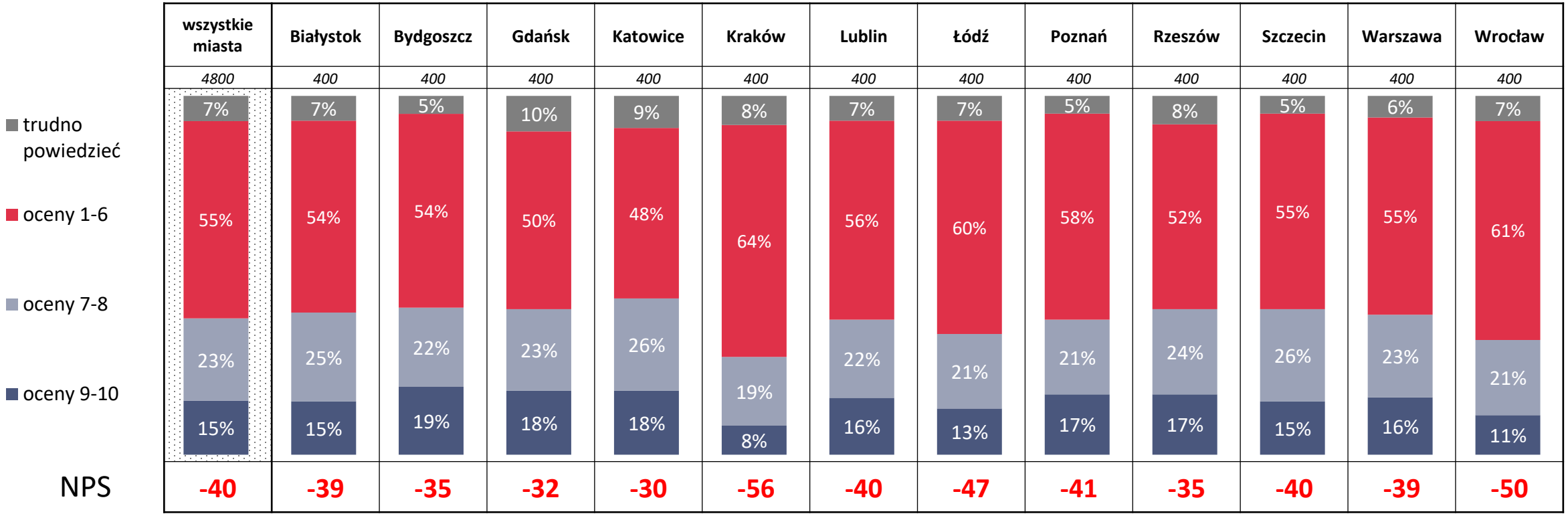

	wszystkie miasta	Białystok	Bydgoszcz	Gdańsk	Katowice	Kraków	Lublin	Łódź	Poznań	Rzeszów	Szczecin	Warszawa	Wrocław
	4800	*400*	*400*	*400*	*400*	*400*	*400*	*400*	*400*	*400*	*400*	*400*	*400*
trudno powiedzieć	7%	7%	5%	10%	9%	8%	7%	7%	5%	8%	5%	6%	7%
oceny 1-6	55%	54%	54%	50%	48%	64%	56%	60%	58%	52%	55%	55%	61%
oceny 7-8	23%	25%	22%	23%	26%	19%	22%	21%	21%	24%	26%	23%	21%
oceny 9-10	15%	15%	19%	18%	18%	8%	16%	13%	17%	17%	15%	16%	11%
NPS	-40	-39	-35	-32	-30	-56	-40	-47	-41	-35	-40	-39	-50

Baza: mieszkańcy 12 miast, n=4800

Gotowość mieszkańców do płacenia więcej na rzecz zrównoważonego rozwoju miasta

Podejście i gotowość mieszkańców do płacenia więcej za różne usługi jest **bardzo zróżnicowane,** jednocześnie żadne z tych podejść nie było dominujące**...**

- → Jedni są **nastawieni na myślenie przyszłościowe**, więc deklarują, że mogą ponosić wyższe koszty TERAZ, aby w przyszłości żyło się im (i ich dzieciom) lepiej
- → Inni uważają, że koszty życia i pieniądze, które oddają w podatkach są na tyle wysokie, że **nie chcą płacić więcej za lepsze, bardziej jakościowe inwestycje**
- → W końcu są i tacy, którzy żyją „od pierwszego do pierwszego" i **nie stać ich na to, aby za cokolwiek płacić więcej.** Koszty życia codziennego są dla nich na tyle duże, że nie poradzą sobie z kolejnym obciążeniem np. podwyżką cen biletów komunikacji miejskiej

Z pewnym oporem spotykają się również inicjatywy, które nie tyle wymagają od mieszkańców płacenia więcej, ale wymuszają **na nich pewne zmiany**, np. rezygnację z dojazdu do centrum miasta samochodem na rzecz komunikacji miejskiej albo wymianę samochodu ze względu na niedostosowanie do przyszłych norm.

Myśląc o zrównoważonym rozwoju, miasto (zdaniem mieszkańców) powinno postawić przede wszystkim na **odnawialne źródła energii** oraz **ochronę terenów zielonych,** a dopiero potem oczekiwać od mieszkańców wkładu w kolejne inwestycje.

„Każda gałąź, która w jakiś sposób zasila miasto, w jakiś sposób daje usługi obywatelom, budżet jest wyrównany, to znaczy nie jest tak, że na jedną gałąź idzie bardzo dużo, a na inną dużo mniej, tylko mniej więcej według potrzeb."

Młodzi, Warszawa

„To, co dziś wydamy zakładam, że kiedyś się zwróci. Także te wydatki są usprawiedliwione."

Starsi, Kraków

„Mi się nie podoba to, że mają być wycofane stare diesle, bo sam posiadam 2 stare diesle, ale na tyle o nie dbam, że wszystkie przeglądy są robione w pełni legalnie, mają dobre spalanie i naprawiam sobie."

Starsi, Kraków

„Jakby się tak zastanowić nawet, że ktoś pracuje na umowę o pracę i jest ten cały koszt pracodawcy, potem jest ta stawka brutto i my dostajemy netto, czyli zanim zobaczymy pieniądze, to już nam, czy to miasto czy państwo, zabiera 41% bodajże, plus jeszcze później płacimy VAT, akcyzę i tak dalej, i tak dalej, czyli gdzieś tam 60% blisko, czy nawet więcej z tego co możemy zarobić, dostaje i tak państwo, idzie to do głównego budżetu, czyli jeżeli jeszcze miałbym więcej oddawać procentowo ze swojej pensji, to nie jestem do tego do końca przekonany…”

Młodzi, Warszawa

UNIA METROPOLII POLSKICH
IM. PAWŁA ADAMOWICZA

Ocena przejrzystości i zrozumiałości informowania o finansach miasta przed władze miejskie

W jakim stopniu zgadza się Pan(i) z poniższymi stwierdzeniami: Władze mojego miasta informują o finansach miasta w zrozumiały i przejrzysty sposób

Niemal połowa mieszkańców uważa, że miasto **komunikuje w transparentny sposób o swoich finansach**, ale prawie 30% jest przeciwnego zdania, co sprawia że ten aspekt bardziej wymaga działań nakierowanych na **poprawę w zakresie sposobu informowania**.

skala 1-10, gdzie 1 = oznacza zupełnie się nie zgadzam a 10 = w pełni się zgadzam

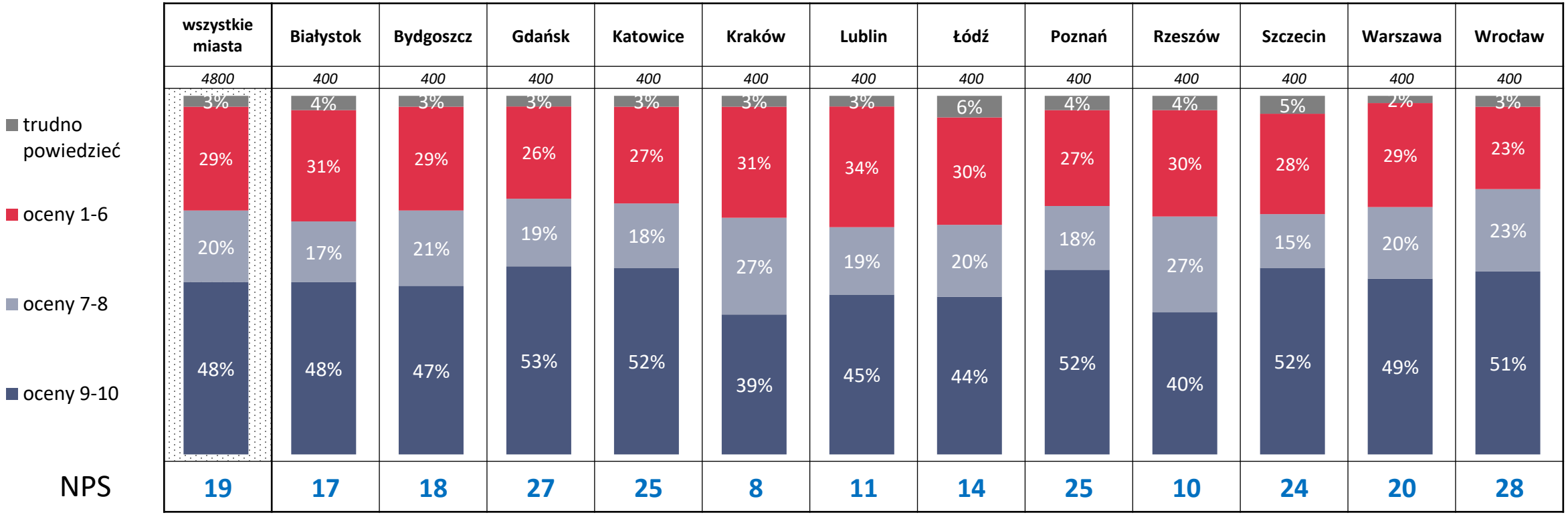

	wszystkie miasta	Białystok	Bydgoszcz	Gdańsk	Katowice	Kraków	Lublin	Łódź	Poznań	Rzeszów	Szczecin	Warszawa	Wrocław
	4800	*400*	*400*	*400*	*400*	*400*	*400*	*400*	*400*	*400*	*400*	*400*	*400*
trudno powiedzieć	3%	4%	3%	3%	3%	3%	3%	6%	4%	4%	5%	2%	3%
oceny 1-6	29%	31%	29%	26%	27%	31%	34%	30%	27%	30%	28%	29%	23%
oceny 7-8	20%	17%	21%	19%	18%	27%	19%	20%	18%	27%	15%	20%	23%
oceny 9-10	48%	48%	47%	53%	52%	39%	45%	44%	52%	40%	52%	49%	51%
NPS	19	17	18	27	25	8	11	14	25	10	24	20	28

Baza: mieszkańcy 12 miast, n=4800

UNIA METROPOLII POLSKICH
IM. PAWŁA ADAMOWICZA

Zwiększenie finansowania samorządów z ogólnej puli podatków

W jakim stopniu zgadza się Pan(i) z poniższymi stwierdzeniami:

Samorządy powinny na swoje zadania otrzymywać więcej pieniędzy z ogólnej puli podatków, które wpływają do budżetu państwa

Niezależnie od miasta, panuje jednoznaczna opinia, że **samorządy powinny otrzymywać więcej środków finansowych** na swoje potrzeby z ogólnej puli podatków.

skala 1-10, gdzie 1 = oznacza zupełnie się nie zgadzam a 10 = w pełni się zgadzam

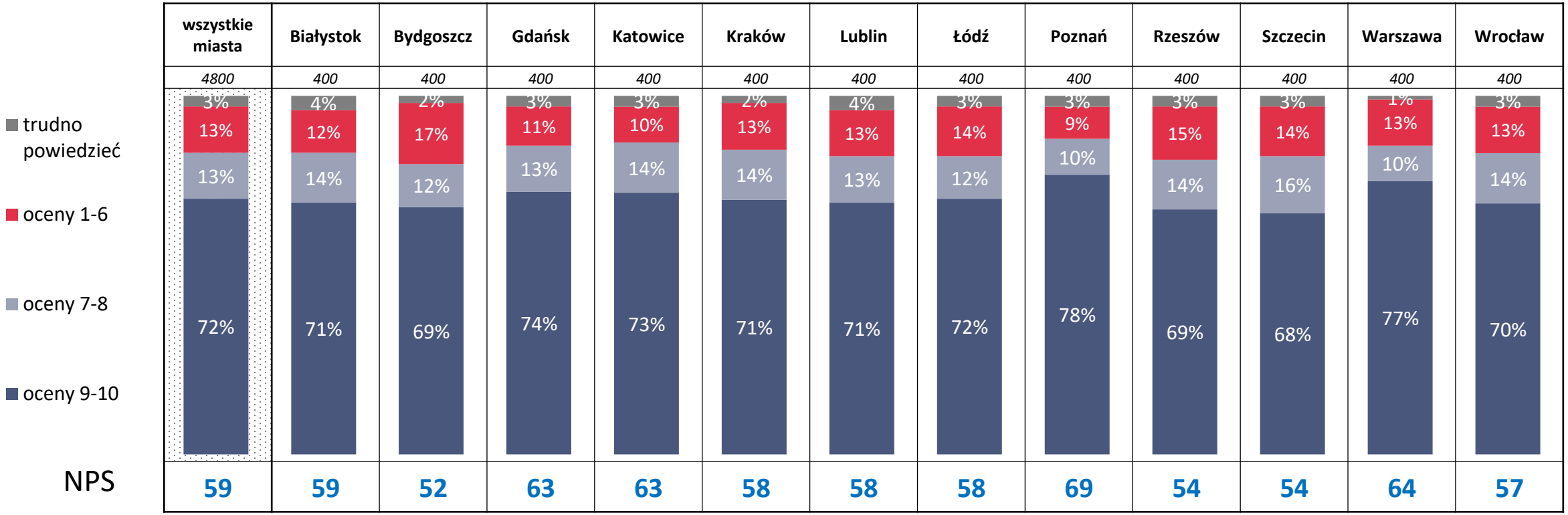

	wszystkie miasta	Białystok	Bydgoszcz	Gdańsk	Katowice	Kraków	Lublin	Łódź	Poznań	Rzeszów	Szczecin	Warszawa	Wrocław
	4800	*400*	*400*	*400*	*400*	*400*	*400*	*400*	*400*	*400*	*400*	*400*	*400*
trudno powiedzieć	3%	4%	2%	3%	3%	2%	4%	3%	3%	3%	3%	1%	3%
oceny 1-6	13%	12%	17%	11%	10%	13%	13%	14%	9%	15%	14%	13%	13%
oceny 7-8	13%	14%	12%	13%	14%	14%	13%	12%	10%	14%	16%	10%	14%
oceny 9-10	72%	71%	69%	74%	73%	71%	71%	72%	78%	69%	68%	77%	70%
NPS	59	59	52	63	63	58	58	58	69	54	54	64	57

Baza: mieszkańcy 12 miast, n=4800

UNIA METROPOLII POLSKICH
IM. PAWŁA ADAMOWICZA

Chęć otrzymywania więcej informacji na temat finansów miasta

W jakim stopniu zgadza się Pan(i) z poniższymi stwierdzeniami: Chciał (a)bym otrzymywać więcej informacji dotyczących finansów mojego miasta.

Co trzeci mieszkaniec badanych miast chciałby otrzymywać **więcej informacji nt. finansów miejskich**, jednakże z drugiej strony aż 40% badanych nie odczuwa takiej potrzeby. Nie oznacza to jednak, że miasto nie powinno sączyć tego typu informacji na nośnikach ogólnie dostępnych, **w formie lekkostrawnej i bezwiednie konsumowanej**.

skala 1-10, gdzie 1 = oznacza zupełnie się nie zgadzam a 10 = w pełni się zgadzam

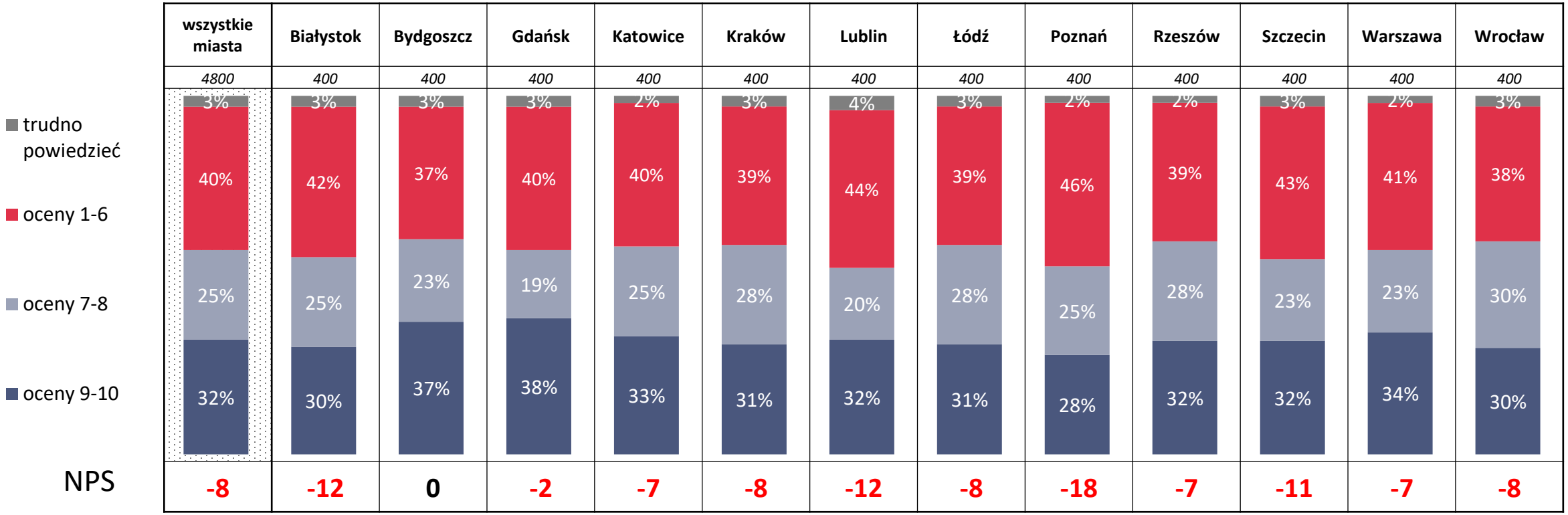

	wszystkie miasta	Białystok	Bydgoszcz	Gdańsk	Katowice	Kraków	Lublin	Łódź	Poznań	Rzeszów	Szczecin	Warszawa	Wrocław
	4800	*400*	*400*	*400*	*400*	*400*	*400*	*400*	*400*	*400*	*400*	*400*	*400*
trudno powiedzieć	3%	3%	3%	3%	2%	3%	4%	3%	2%	2%	3%	2%	3%
oceny 1-6	40%	42%	37%	40%	40%	39%	44%	39%	46%	39%	43%	41%	38%
oceny 7-8	25%	25%	23%	19%	25%	28%	20%	28%	25%	28%	23%	23%	30%
oceny 9-10	32%	30%	37%	38%	33%	31%	32%	31%	28%	32%	32%	34%	30%
NPS	-8	-12	0	-2	-7	-8	-12	-8	-18	-7	-11	-7	-8

Baza: mieszkańcy 12 miast, n=4800

Potrzeba otrzymywania więcej informacji na temat finansów miasta

Większość osób zgodnie przyznaje, że nie potrzebuje, **aby miasto aktywnie informowało mieszkańców o sprawach finansowych miasta**. Istotne jest, aby te informacje były łatwo dostępne i zaprezentowane w prostej, przejrzystej formie – najlepiej z wykorzystaniem infografik. Choć informacje zawarte w BIP-ie są postrzegane jako bardzo wiarygodne, zaznajomienie się z nimi jest bardzo czasochłonne. **Potrzeba krótkich, konkretnych materiałów**, które podsumowują kwestie finansowe i ewentualnie odsyłają do dalszych, bardziej szczegółowych źródeł.

Część osób deklaruje, że byłaby zainteresowana otrzymywaniem cyklicznej informacji (raz do roku, maksymalnie dwa razy w roku) **na temat ogólnego stanu finansów miasta i planowanych inwestycji**. Jeśli jednak chodzi o okres, w którym miasto powinno udostępniać takie dane, ewentualnie prowadzić kampanię informacyjną, zdania są podzielone…

- → Jedni uważają, że odpowiednim okresem jest **końcówka roku**, ponieważ to czas podsumowań i zamykania budżetów. Wiadomo już co się udało zrealizować, a czego nie.
- → Inni twierdzą, że **moment rozliczania PIT-ów** byłby właściwszy ze względu na to, że końcówka roku to dla wszystkich intensywny okres i mało kto ma czas, żeby zagłębiać się w sprawy, które nie są na liście priorytetów.
- → Pozostali uważają, że właściwym jest **moment uchwalenia budżetu.**

„Jeżeli wydatki są planowane i ten cały budżet jest planowany, to wydaje mi się, że raczej powinien być koniec roku, gdzieś tak listopad, grudzień, coś w tej okolicy, że nie początek, nie środek, tylko raczej przy tym końcu.”

Młodzi, Gdańsk

„Ja wychodzę z założeń, że to powinna być informacja w trakcie, kiedy rozliczamy swoje PIT-y, w trakcie, kiedy jakby mamy te zeznania podatkowe, bo wtedy mamy rozliczyć PIT w Gdańsku i przy okazji co jeszcze zrobiliśmy.”

Młodzi, Gdańsk

„Chociaż też byłoby fajnie, gdyby danego dnia, byłoby to ustalone, ten komunikat byłby powiedziany, cyklicznie, co jakiś właśnie tam ten kwartał, pół roku taka informacja byłaby przekazywana.”

Młodzi, Lublin

UNIA METROPOLII POLSKICH
IM. PAWŁA ADAMOWICZA

Ocena przejęcia przez rząd niektórych samorządowych kompetencji i decyzji finansowych

W ostatnich latach część kompetencji i decyzji finansowych, które dotychczas należały do samorządów przeszło na poziom rządu, np. dotyczących wysokości opłat lokalnych lub decyzji o realizacji inwestycji. Czy Pan(i) zdaniem tego typu zmiany są korzystne czy niekorzystne dla samorządów?

DANE OGÓŁEM - 12 MIAST

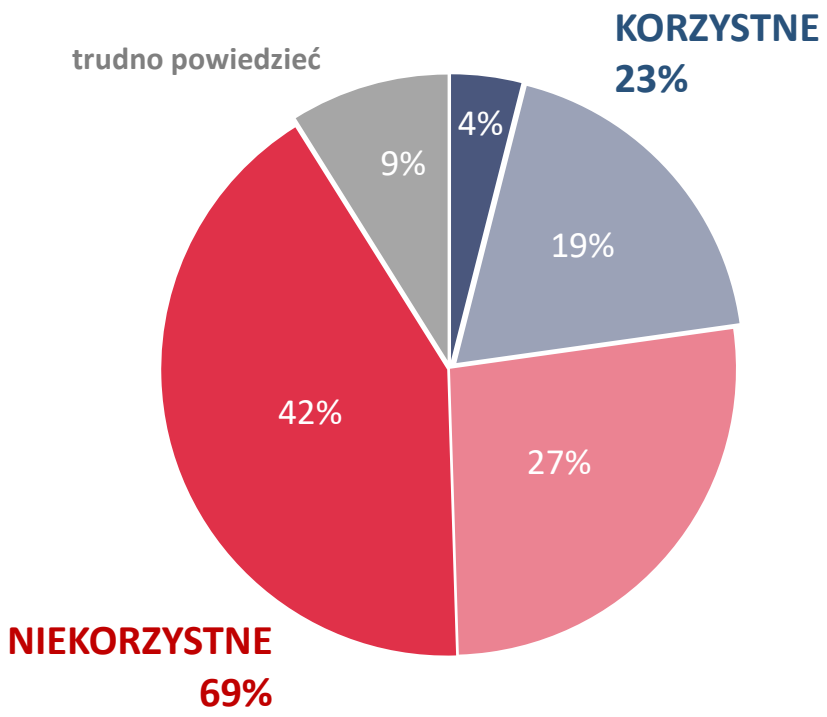

69% badanych uważa **przejmowanie kompetencji i decyzji finansowych przez rząd za niekorzystne**.

Odsetek osób uważających przejmowanie kompetencji i decyzji finansowych przez rząd za niekorzystne jest najwyższy wśród osób z **wyższym wykształceniem**, w **wieku 35-64** lata oraz **interesujących się finansami** miasta.

NIEKORZYSTNE: *(odpowiedzi: „raczej niekorzystne” + „zdecydowanie niekorzystne”)*

KORZYSTNE: *(odpowiedzi: „raczej korzystne” + „zdecydowanie korzystne”)*

Baza: mieszkańcy 12 miast, n=4800

UNIA METROPOLII POLSKICH
IM. PAWŁA ADAMOWICZA

Ocena przejęcia przez rząd niektórych samorządowych kompetencji i decyzji finansowych

W ostatnich latach część kompetencji i decyzji finansowych, które dotychczas należały do samorządów przeszło na poziom rządu, np. dotyczących wysokości opłat lokalnych lub decyzji o realizacji inwestycji. Czy Pan(i) zdaniem tego typu zmiany są korzystne czy niekorzystne dla samorządów?

Niemal 70% mieszkańców zauważa, że **miasta tracą na przejęciu przez rząd wybranych kompetencji i decyzji finansowych**, będących wcześniej w gestii UM.

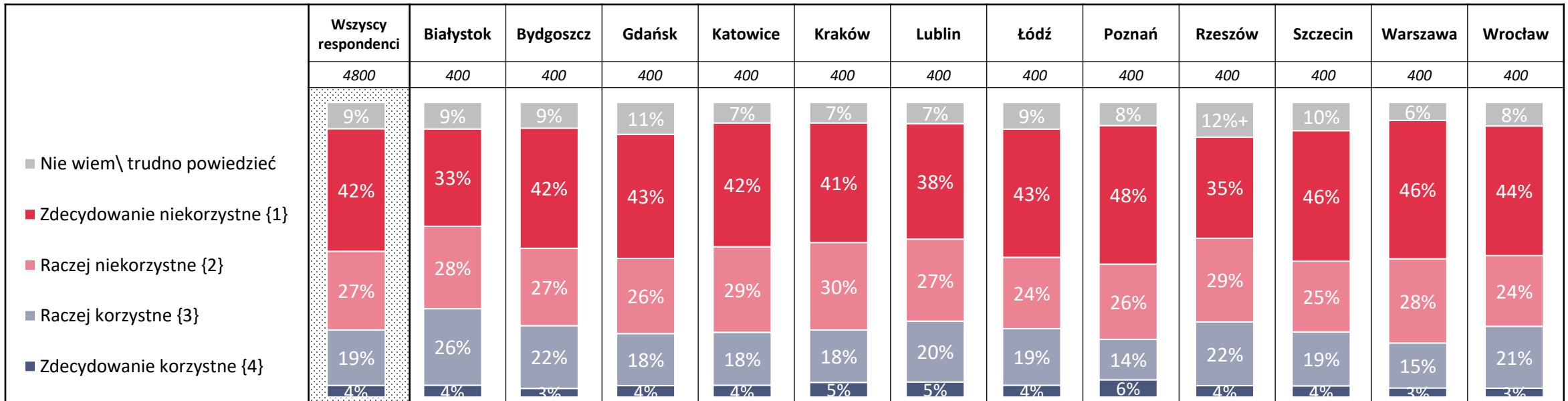

	Wszyscy respondenci	Białystok	Bydgoszcz	Gdańsk	Katowice	Kraków	Lublin	Łódź	Poznań	Rzeszów	Szczecin	Warszawa	Wrocław
	4800	*400*	*400*	*400*	*400*	*400*	*400*	*400*	*400*	*400*	*400*	*400*	*400*
Nie wiem\ trudno powiedzieć	9%	9%	9%	11%	7%	7%	7%	9%	8%	12%+	10%	6%	8%
Zdecydowanie niekorzystne {1}	42%	33%	42%	43%	42%	41%	38%	43%	48%	35%	46%	46%	44%
Raczej niekorzystne {2}	27%	28%	27%	26%	29%	30%	27%	24%	26%	29%	25%	28%	24%
Raczej korzystne {3}	19%	26%	22%	18%	18%	18%	20%	19%	14%	22%	19%	15%	21%
Zdecydowanie korzystne {4}	4%	4%	3%	4%	4%	5%	5%	4%	6%	4%	4%	3%	3%
NIEKORZYSTNE	23%	31%	24%	21%	22%	23%	25%	22%	20%	27%	23%	18%	23%
KORZYSTNE	68%	61%	69%	69%	71%	71%	65%	67%	74%	65%	71%	74%	68%
Średnia:	1,8	2,0	1,8	1,8	1,8	1,9	1,9	1,8	1,8	2,0	1,8	1,7	1,8

Baza: mieszkańcy 12 miast, n=4800

Świadomość i ocena przejęcia przez rząd niektórych samorządowych kompetencji i decyzji finansowych

Świadomość w zakresie zmian dotyczących przeniesienia kompetencji i decyzji finansowych na poziom rządu jest **bardzo niska.** Zdecydowana większość respondentów o tym **nie słyszała i nie miała żadnej wiedzy**, czego konkretnie ta zmiana dotyczy.

Zdaniem badanych to przesunięcie kompetencji jest obarczone ryzykiem *(poniżej),* który może mieć negatywny wpływ na to, jak rozwija się miasto…

- → Z jednej strony mamy **problem decyzji**, które są podejmowane w oderwaniu od realnych potrzeb i problemów mieszkańców.
- → Z drugiej **obawę o mieszanie się kompetencji** i przeszkadzanie sobie wzajemnie, co może rodzić konflikty pomiędzy rządem a jednostkami samorządu.
- → W końcu też pojawia **się problem relacji politycznych** i tego, że rząd może bardziej wspierać samorządy, które są mu przyjazne, jednocześnie ograniczając możliwości działania samorządom wspieranym przez partie opozycyjne.

Zdaniem mieszkańców, **im decyzje zapadają bliżej ludzi (czyli na poziomie samorządów), tym są trafniejsze**. Nie da się znać potrzeb i problemów wszystkich miast, dzielnic czy osiedli.

„Ale bezwzględnie takim przykładem chyba jest to, że zabrano obsługę 500+ gminom i przekazano to do ZUS-u chyba.”

Młodzi, Warszawa

„Zależy o które zmiany chodzi, bo ja w zasadzie nie słyszałem o tym, więc nie wiem, co państwo przejęło od samorządu.”

Młodzi, Warszawa

„Uważam, że na pewno złe. Dlatego, że wtedy… to jest kwestia opcji politycznych. Opcja rządowa, jeżeli będzie inna niż opcja lokalna, no to wiadomo, że będzie to miało wpływ i przełożenie.”

Starsi, Katowice

„Nasz prezydent jest z innej opcji politycznej niż obecny rząd – więc myślę, że chciał, nie chciał, nasze miasto będzie traktowane po macoszemu.”

Starsi, Bydgoszcz

„Ideą samorządu jest, że jest bliżej ludzi niż rząd centralny. I że samorząd wie, na co wydać pieniądze. Że lepiej postawić krzak pod blokiem tym a nie tam przy śmietniku. I ciężko, żeby rząd się zajmował jakimiś sprawami lokalnymi.”

Młodzi, Warszawa

UNIA METROPOLII POLSKICH
IM. PAWŁA ADAMOWICZA

Opinia na temat dysponowania przez samorządy wystarczającymi środkami finansowymi

Czy biorąc pod uwagę wszystkie źródła finansowania, samorządy na realizację swoich zadań mają wystarczające czy niewystarczające środki?

71% badanych uważa, że samorządy **nie dysponują wystarczającymi środkami** na realizację własnych zadań.

Odsetek osób uważających, że środki jakimi dysponują samorządy **są niewystarczające** jest **relatywnie wyższy wśród osób z wyższym wykształceniem**, w wieku 45-64 lata oraz interesujących się finansami miasta.

DANE OGÓŁEM - 12 MIAST

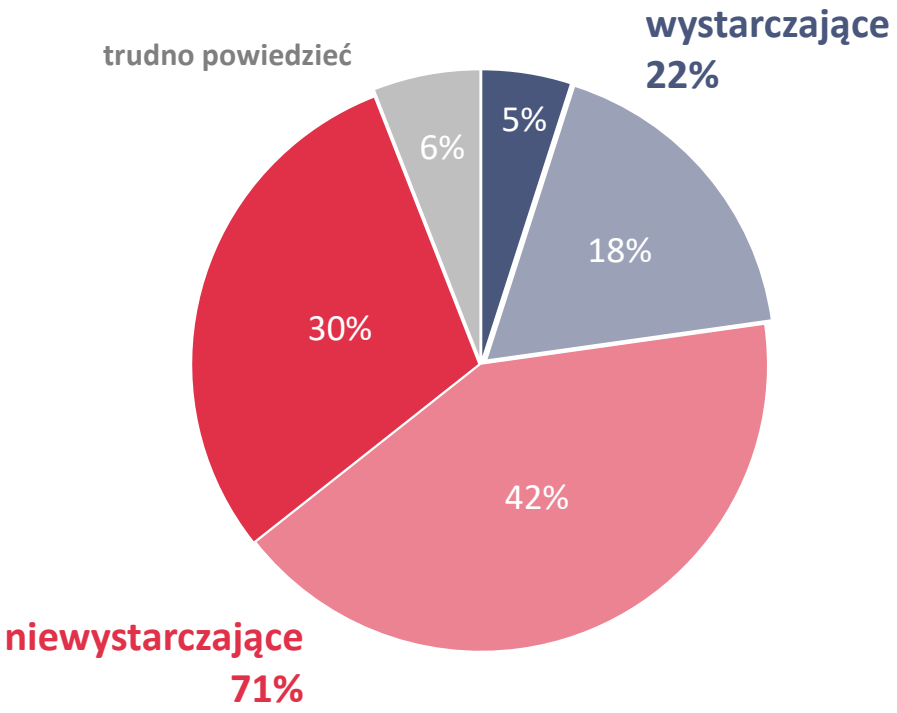

NIEWYSTARCZAJĄCE: *(odpowiedzi: „raczej niewystarczające" + „zdecydowanie niewystarczające")*
WYSTARCZAJĄCE: *(odpowiedzi: „raczej wystarczające" + „zdecydowanie wystarczające")*

[%]

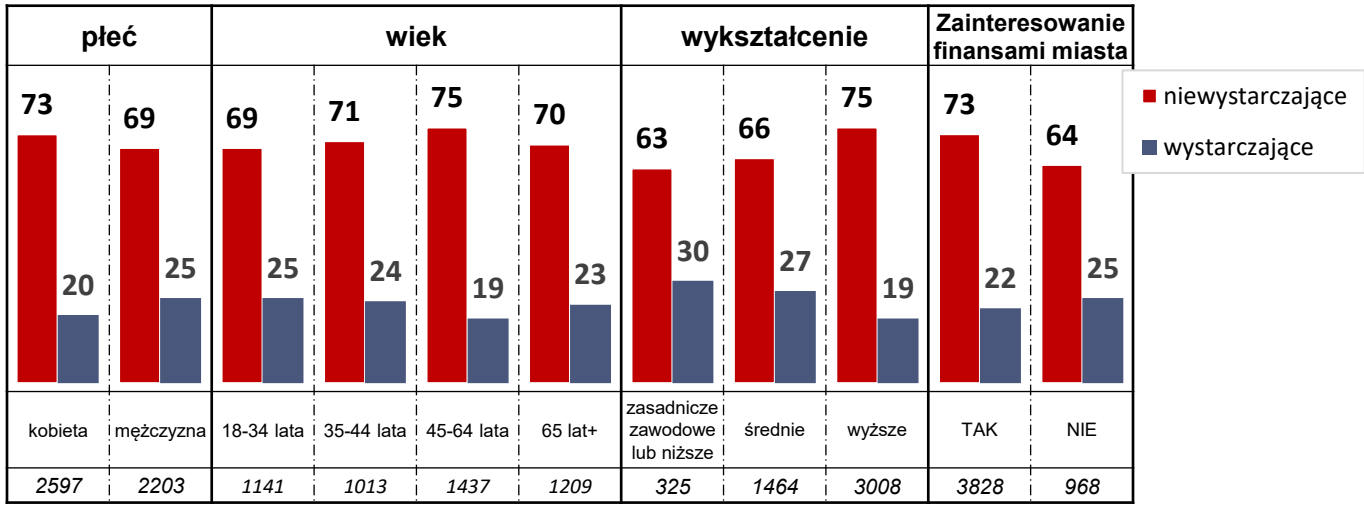

Baza: mieszkańcy 12 miast, n=4800

UNIA METROPOLII POLSKICH
IM. PAWŁA ADAMOWICZA

Opinia na temat dysponowania przez samorządy wystarczającymi środkami finansowymi – porównacie miast

Czy biorąc pod uwagę wszystkie źródła finansowania, samorządy na realizację swoich zadań mają wystarczające czy niewystarczające środki?

Ponad 70% uważa, że **samorządy nie mają wystarczających środków finansowych na realizację swoich zadań**. Panuje w tej kwestii duża jednomyślność pomiędzy mieszkańcami badanych miast.

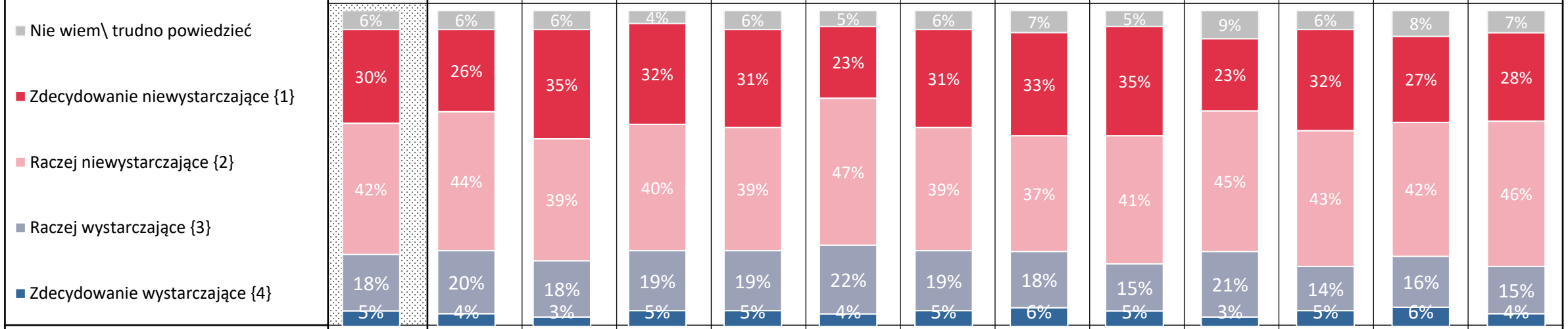

	Wszyscy respondenci	Białystok	Bydgoszcz	Gdańsk	Katowice	Kraków	Lublin	Łódź	Poznań	Rzeszów	Szczecin	Warszawa	Wrocław
	4800	*400*	*400*	*400*	*400*	*400*	*400*	*400*	*400*	*400*	*400*	*400*	*400*
Nie wiem\ trudno powiedzieć	6%	6%	6%	4%	6%	5%	6%	7%	5%	9%	6%	8%	7%
Zdecydowanie niewystarczające {1}	30%	26%	35%	32%	31%	23%	31%	33%	35%	23%	32%	27%	28%
Raczej niewystarczające {2}	42%	44%	39%	40%	39%	47%	39%	37%	41%	45%	43%	42%	46%
Raczej wystarczające {3}	18%	20%	18%	19%	19%	22%	19%	18%	15%	21%	14%	16%	15%
Zdecydowanie wystarczające {4}	5%	4%	3%	5%	5%	4%	5%	6%	5%	3%	5%	6%	4%
NIEWYSTARCZAJĄCE ŚRODKI:	71%	70%	74%	72%	70%	70%	71%	70%	76%	67%	75%	69%	74%
WYSTARCZAJĄCE ŚRODKI:	22%	24%	21%	24%	24%	26%	24%	23%	19%	24%	19%	23%	19%
średnia:	2,0	2,0	1,9	2,0	2,0	2,1	2,0	2,0	1,9	2,1	1,9	2,0	2,0

Baza: mieszkańcy 12 miast, n=4800

Informacje o respondentach

Płeć

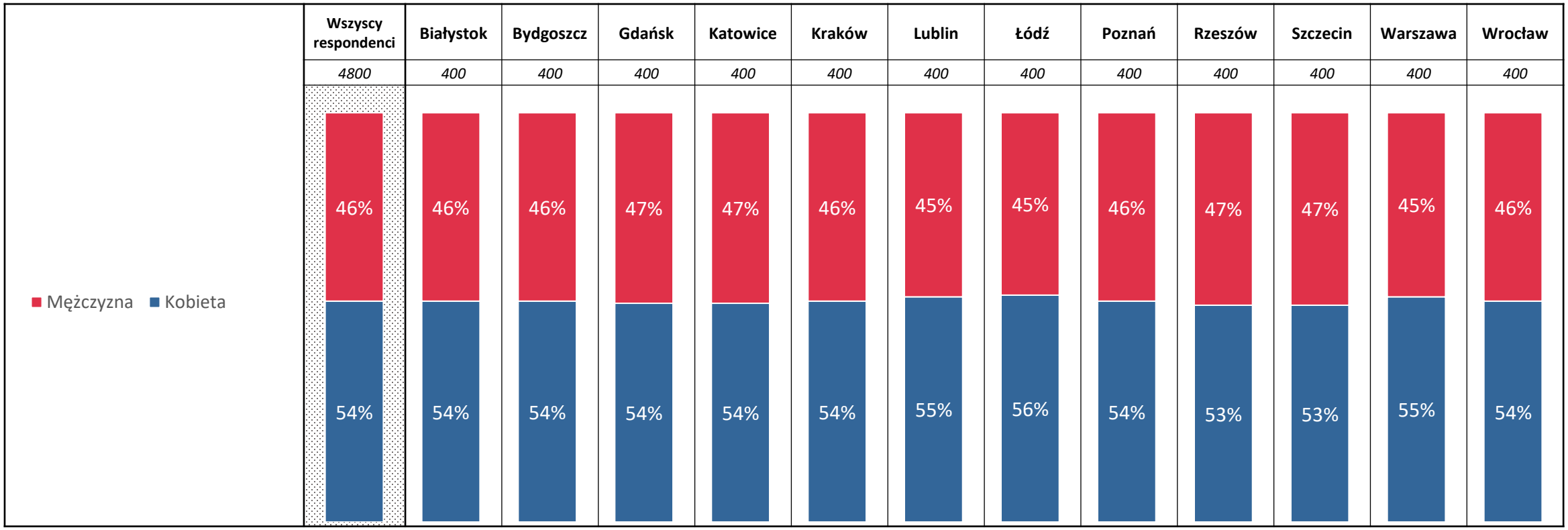

	Wszyscy respondenci	Białystok	Bydgoszcz	Gdańsk	Katowice	Kraków	Lublin	Łódź	Poznań	Rzeszów	Szczecin	Warszawa	Wrocław
	4800	*400*	*400*	*400*	*400*	*400*	*400*	*400*	*400*	*400*	*400*	*400*	*400*
Mężczyzna	46%	46%	46%	47%	47%	46%	45%	45%	46%	47%	47%	45%	46%
Kobieta	54%	54%	54%	54%	54%	54%	55%	56%	54%	53%	53%	55%	54%

Wiek

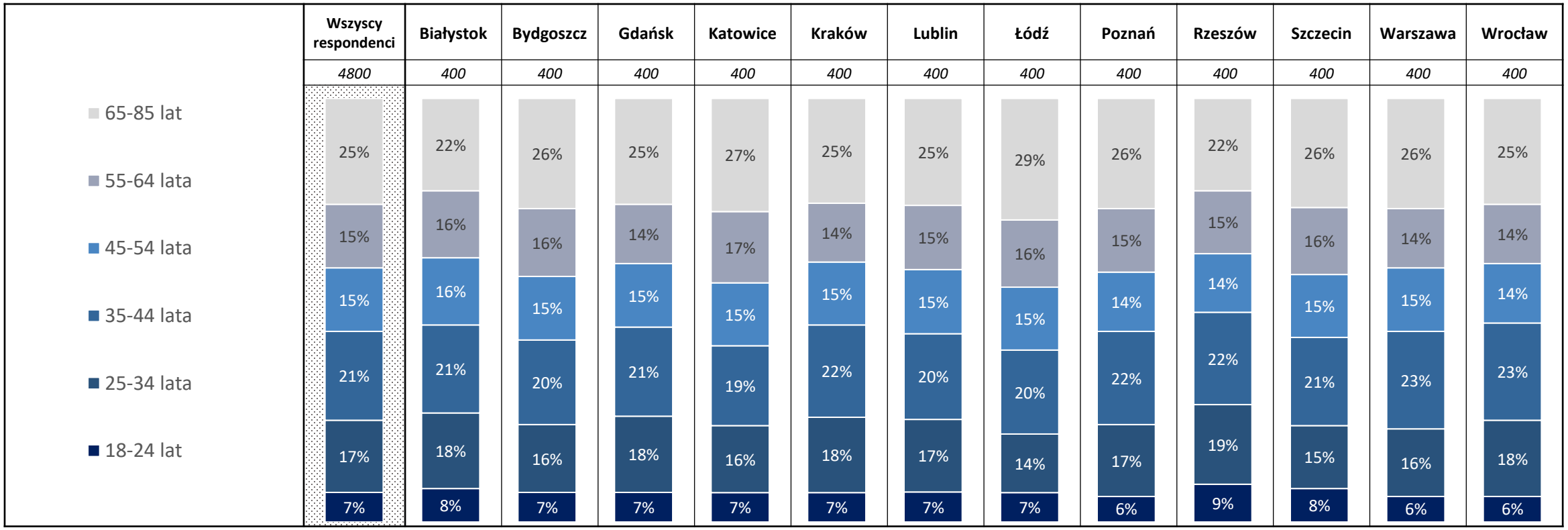

	Wszyscy respondenci	Białystok	Bydgoszcz	Gdańsk	Katowice	Kraków	Lublin	Łódź	Poznań	Rzeszów	Szczecin	Warszawa	Wrocław
	4800	*400*	*400*	*400*	*400*	*400*	*400*	*400*	*400*	*400*	*400*	*400*	*400*
65-85 lat	25%	22%	26%	25%	27%	25%	25%	29%	26%	22%	26%	26%	25%
55-64 lata	15%	16%	16%	14%	17%	14%	15%	16%	15%	15%	16%	14%	14%
45-54 lata	15%	16%	15%	15%	15%	15%	15%	15%	14%	14%	15%	15%	14%
35-44 lata	21%	21%	20%	21%	19%	22%	20%	20%	22%	22%	21%	23%	23%
25-34 lata	17%	18%	16%	18%	16%	18%	17%	14%	17%	19%	15%	16%	18%
18-24 lat	7%	8%	7%	7%	7%	7%	7%	7%	6%	9%	8%	6%	6%

Wykształcenie

Jakie jest Pana/i wykształcenie?

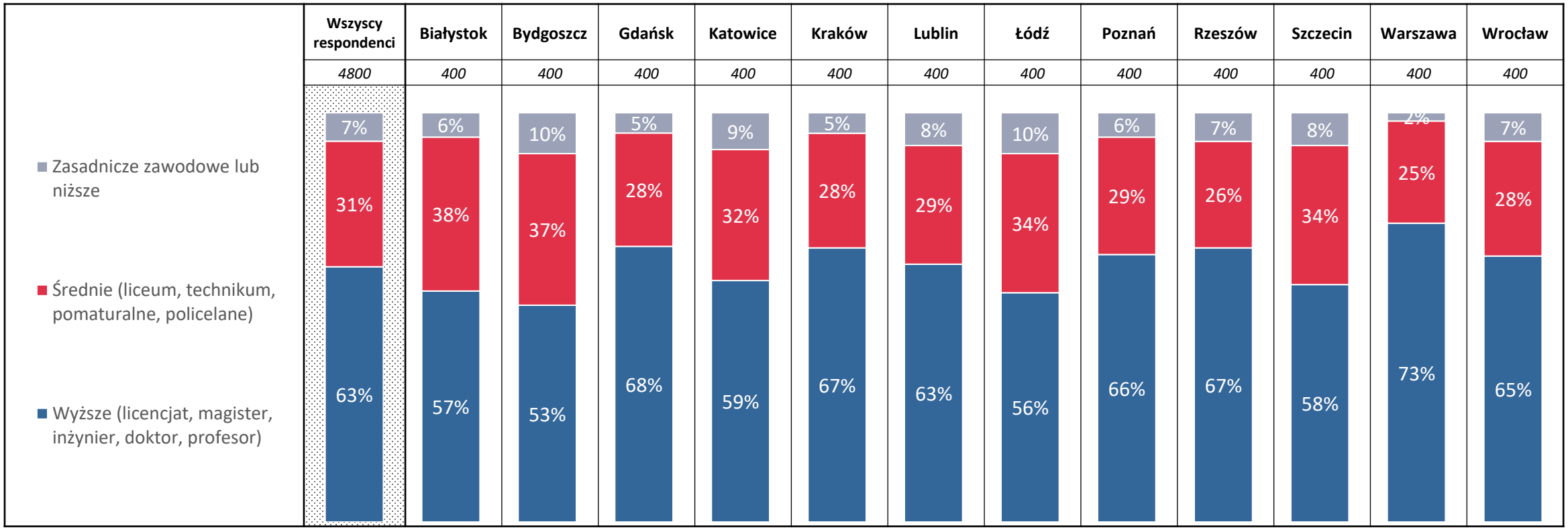

	Wszyscy respondenci	Białystok	Bydgoszcz	Gdańsk	Katowice	Kraków	Lublin	Łódź	Poznań	Rzeszów	Szczecin	Warszawa	Wrocław
	4800	*400*	*400*	*400*	*400*	*400*	*400*	*400*	*400*	*400*	*400*	*400*	*400*
Zasadnicze zawodowe lub niższe	7%	6%	10%	5%	9%	5%	8%	10%	6%	7%	8%	2%	7%
Średnie (liceum, technikum, pomaturalne, policelane)	31%	38%	37%	28%	32%	28%	29%	34%	29%	26%	34%	25%	28%
Wyższe (licencjat, magister, inżynier, doktor, profesor)	63%	57%	53%	68%	59%	67%	63%	56%	66%	67%	58%	73%	65%

Sytuacja zawodowa

Jaka jest Pana\i sytuacja zawodowa?

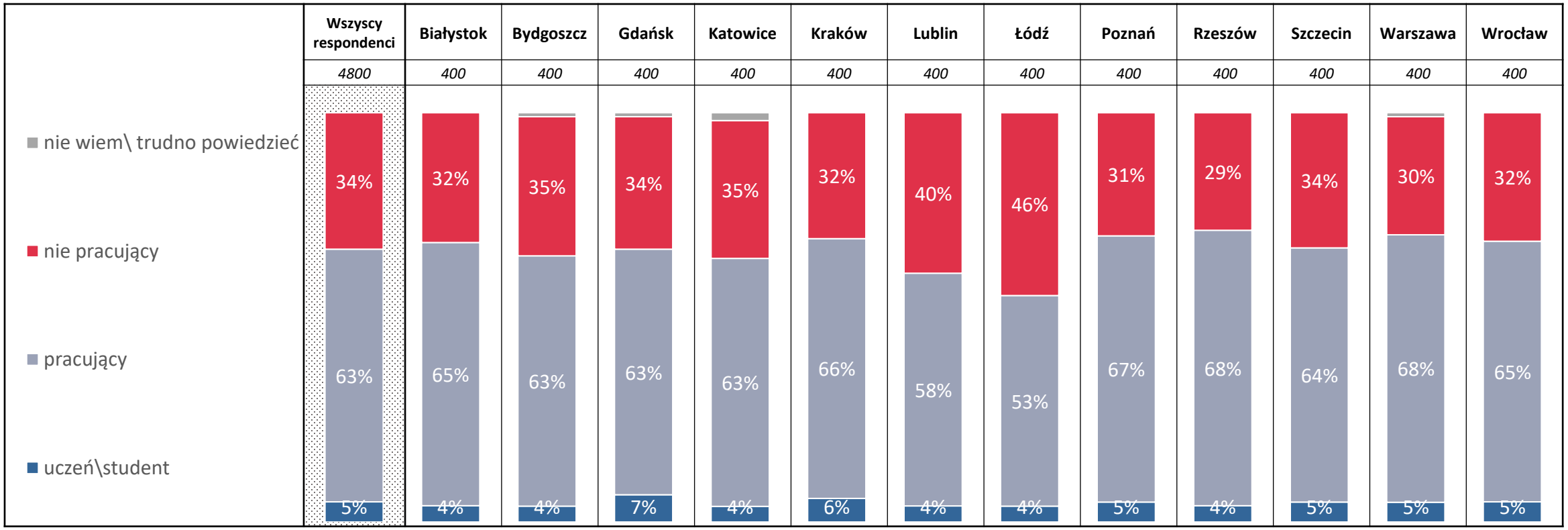

Postrzeganie własnej sytuacji materialnej

Jak ocenił(a)by Pan\i swoją sytuację materialną?

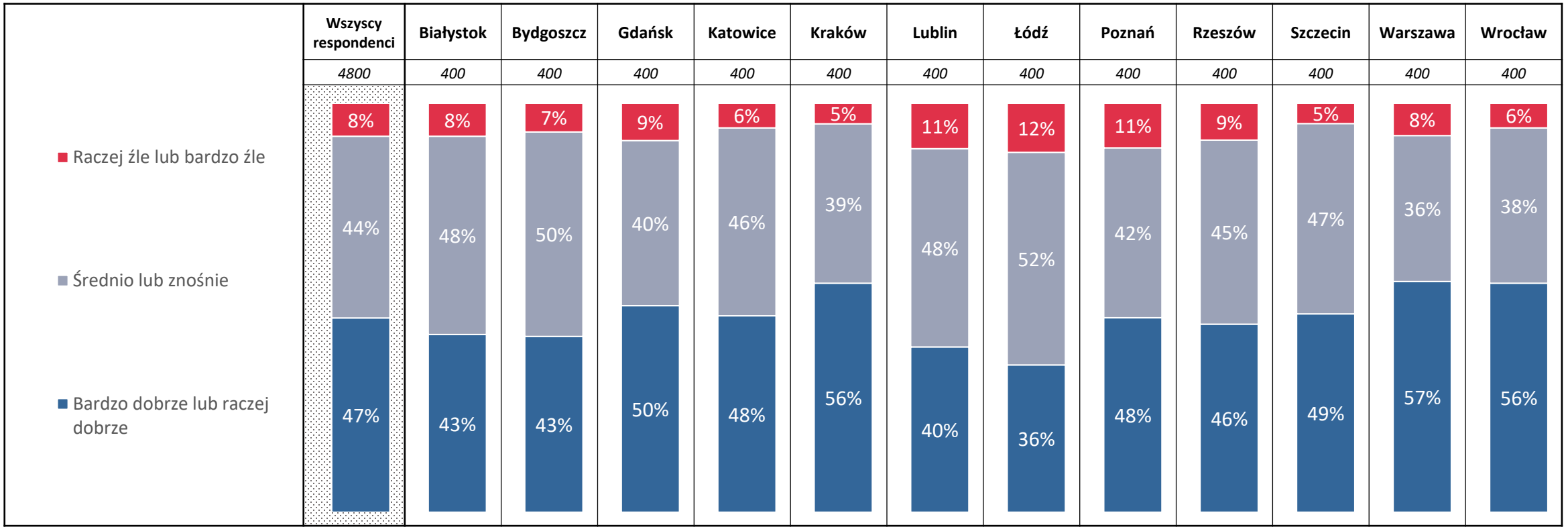

	Wszyscy respondenci	Białystok	Bydgoszcz	Gdańsk	Katowice	Kraków	Lublin	Łódź	Poznań	Rzeszów	Szczecin	Warszawa	Wrocław
	4800	*400*	*400*	*400*	*400*	*400*	*400*	*400*	*400*	*400*	*400*	*400*	*400*
Raczej źle lub bardzo źle	8%	8%	7%	9%	6%	5%	11%	12%	11%	9%	5%	8%	6%
Średnio lub znośnie	44%	48%	50%	40%	46%	39%	48%	52%	42%	45%	47%	36%	38%
Bardzo dobrze lub raczej dobrze	47%	43%	43%	50%	48%	56%	40%	36%	48%	46%	49%	57%	56%

Research Collective Wita Stwosza 36, 02-661 Warszawa
+48 503 009 007 kontakt@r-collective.pl

NIP: 5252825470
KRS: 0000844937

RESEARCH COLLECTIVE